

ΠΡΩΤΟ ΠΛΑΝΟ

Το περιοδικό του Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης

Τεύχος 302 | Μάρτιος 2019

Πόσο οριακή είναι η **σχέση μας με τα άλλα ζώα;** XIII.

Ο βραβευμένος με Όσκαρ **Λούι Ψυχογιός**
μοιράζεται μαζί μας όσα τον εμπνέουν

81 ελληνικά ντοκιμαντέρ ζητούν την προσοχή μας

Ένα γράμμα με αγάπη στον **Γκούσταβ Ντόιτς**

Δείτε τον κόσμο με τα μάτια του ανένταχτου

Ουάνγκ Μπινγκ

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Ταμείο
Περιφερειακής Ανάπτυξης

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Ε.Π. Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

EPT
παντού!

Μη μου άπτου: μια σύγχρονη πολιτική θεολογία

ΤΟΥ ΟΡΕΣΤΗ ΑΝΔΡΕΑΔΑΚΗ

**SALONIKI
THE
FILM FESTIVAL**

ΠΡΩΤΟ ΠΛΑΝΟ

Το περιοδικό
του Φεστιβάλ Κινηματογράφου
Θεσσαλονίκης

№ 302 | Μάρτιος 2019

ISSN: 2529-1823

Διευθυντής Έκδοσης: Ορέστης Ανδρεαδάκης

Αρχισυντάκτρια: Δήμητρα Νικολοπούλου

Σύνταξη: Ρόμπε Εκσιέλ, Δημήτρης Κερκινός,
Αλεξάνδρα Κόλια, Γιώργος Κρασσακόπουλος,
Γιάνης Σμοίλης

Σ' αυτό το τεύχος συνεργάστηκαν:
Ζακλίν Λέντζου, Άννα Λυδάκη, Άννα Σκιαδά

Σχεδιασμός εντύπου: Δήμητρα Δαριώτη

Διόρθωση: Κατερίνα Λελοούδη

Εκτύπωση: Nextcom

Υπεύθυνη σύμφωνα με τον νόμο: Ελίζ Ζαλαντό

Meiste von Liesborn Noli me tangere

Υπάρχει μια παρεξήγηση στη φράση *Μη μου άπτου*, φράση που χρησιμοποιήσαμε φέτος ως πυξίδα για την επιλογή των δέκα ντοκιμαντέρ του Διεθνούς Διαγωνιστικού μας Τμήματος.

Στη δημοτική χαρακτηρίζει «τον λεπτεπίλεπτο, αυτόν που δεν ανέχεται την παραμικρή ενόχληση ή τλαιπωρία», η καταγωγή της όμως εντοπίζεται στο Κατά Ιωάννη Ευαγγέλιο (20:17) και στην περιγραφή της συνάντησης που είχε η Μαρία Μαγδαληνή με τον Ιησού αμέσως μετά την Ανάστασή του. Βλέποντάς τον ξαφνικά μπροστά της, σαστισμένη και κλαίγοντας, επικερίρησε να τον αγγίξει, αλλά εκείνος της είπε: *Μη μου άπτου* (μη με αγγίζεις, μη με πλησιάζεις). Στη Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία και τη δυτική εικονογραφία έχει καθιερωθεί η λατινική μετάφραση *Noli me tangere*.

Αρχίσαμε, λοιπόν, από την ευαγγελική περικοπή, εντοπίζοντας την ανάγκη ένταξης του *Μη μου άπτου* σε μια σύγχρονη πολιτική θεολογία.

Ο καθηγητής του Τμήματος Θεολογίας του ΑΠΘ Χρυσόστομος Σταμούλης μας βοήθησε να κάνουμε αυτή τη φράση τίτλο της επιλογής των δέκα φετινών ντοκιμαντέρ. Στον Α' ΚΑΤΑΛΟΓΟ του φεστιβάλ γράφει: «Ο “μη μου άπτου” ίσως δεν είναι, εντέλει, ο μυγιάγγιχτος, ο ιδιότροπος, που πάντα παρεξηγημένος μένει εντός, λόγω δύναμης και πληρωτικής αυτάρκειας (...). Ο “μη μου άπτου” μπορεί να είναι ο φοβισμένος ένοικος της διπλανής πολυκατοικίας, ο ευαίσθητος ληστής μιας νυκτωδίας, ο μοναχικός αλήτης μιας “άλλης”, μα εντελώς “άλλης” πορείας. Ο ξένος της κάθε ιστορίας. Ο “σταυρωμένος έρωτας” της φιλόστοργης Μαγδαληνής και της μεθιστορίας!».

Πόση αμφιβολία και πόση προσμονή δεν κρύβονται σε αυτή τη φράση! Πόσος φόβος και πόση ελπίδα! Κι όμως, αυτό το *μη*, εκτός από αποτρεπτικό, είναι και παρακλητικό: Άγγιξε με,

κράτησέ με, πλησιάσέ με! Η Μαγδαληνή ήταν εδώ, στη Γη, αλλά ο Ιησούς ήταν αλλού και η σχέση τους έπρεπε να επαναπροσδιοριστεί. Η τεράστια απόσταση που χώριζε το σώμα του αναστημένου Χριστού από το χέρι της Μαγδαληνής έγινε ξαφνικά απειροελάχιστη.

Σκέφτομαι καμιά φορά ότι, εδώ και αιώνες, ένας ολόκληρος πλανήτης απλώνει το χέρι του να αγγίξει, να κρατήσει, να πλησιάσει το *αλλού*. Ανάμεσα στο *εδώ* και το *αλλού* υπάρχει η επιθυμία της Αλληλεγγύης, της Κατανόησης και της Αποδοχής. Ο «άλλος», ο «ξένος», ο «δι-αφορετικός» μπορεί να είναι μακριά, αλλά στην απόσταση που μας χωρίζει από αυτόν –και τον στιγματίζει– διαφαίνεται ένα *άπτου* χωρίς το *μη*.

Στις ταινίες που επιλέξαμε φέτος για το Διεθνές Διαγωνιστικό Τμήμα θα δούμε ανθρώπους διαφορετικούς, αλλόκοτους, τρομαγμένους και μόνους. Θα νιώσουμε την απολεσθείσα αφή που κάποτε μας συνέδεε με τα ζώα και τη φύση. Θα ανακαλύψουμε τα στερεότυπα που ισχυροποιούν τις αποστάσεις – αλλά και την επιθυμία της αποδοχής που τα καταργεί. Θα ταξιδέψουμε στις «κώρες του πουθενά» (όπως θα έλεγε ο Ζαν Ρους στην ταινία του *Το κυνήγι του λιονταριού με το τόξο* [Γαλλία, 1967]), που είναι «πιο μακριά και από το μακριά», και θα συνειδητοποιήσουμε ότι είναι δίπλα μας.

Μια επιθυμία συνδέει τους φετινούς μας ήρωες. Μια επιθυμία για ένα δύσκολο άγγιγμα, μια τολμηρή επαφή, ένα πλησίασμα του *εδώ* με το *αλλού*. Μια κοινή επιθυμία για αναστηματοδότηση του *μη* που γεινιάζει με το *άπτου*.

Ι. Χρυσόστομος Α. Σταμούλης, «*Μη μου άπτου*: Δοκιμή θεολογικής σκηνοθεσίας έρωτος αγαπητικού», Α' ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ 21ου Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ Θεσσαλονίκης, σελ. 39

Το εξώφυλλο του τεύχους, λιθογραφία του Grandville του 1847, συνομιλεί με το μεγάλο αφιέρωμα του φεστιβάλ για τη σχέση του ανθρώπου με τα άλλα ζώα.

Μαριάν & Λέοναρντ: Λόγια αγάπης

Μαριάν Ιλέν και Λέοναρντ Κοέν. Φωτογραφία: Babis Mores

ΤΗΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΑΣ ΚΟΛΙΑ

Μαριάν Ιλέν και Λέοναρντ Κοέν: Ένας μεγάλος έρωτας, που γεννήθηκε στην Ύδρα το '60 και νίκησε τον χρόνο, γίνεται ένα συγκινητικό ντοκιμαντέρ από τον Νικ Μπρούμφιλντ και ανοίγει την αυλαία του 21ου Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ Θεσσαλονίκης.

*We met when we were almost young
deep in the green lilac park
You held on to me
like I was a crucifix,
as we went kneeling
through the dark.
Oh, so long, Marianne,
it's time that we began
to laugh and cry and cry
and laugh about it all again.*

«So long, Marianne» – Leonard Cohen, 1967

Ένα από τα πιο όμορφα τραγούδια του Λέοναρντ Κοέν ξεκινά από την μποέμ Ύδρα το 1960, όταν εκείνος γνώρισε τη Νορβηγίδα Μαριάν Ιλέν, που έμελλε να γίνει μούσα του και σχέση ζωής. Εκείνη βρισκόταν στο νησί με τον έξι μηνών γιο της Άξελ. Μόλις την είχε εγκαταλείψει ο σύζυγός της, ερωτεύτηκαν αμέσως. Για τα επόμενα σχεδόν δέκα χρόνια ζούσαν ανάμεσα σε Ύδρα, Νέα Υόρκη και Μόντρεαλ. Ο έρωτάς τους ενέπνευσε τραγούδια όπως το «So long, Marianne» και το «Bird on a wire». Η φωτογραφία της Μαριάν τυλιγμένη με λευκή πετσέτα να ποζάρει χαμογελαστή στο μικρό τους γραφείο στην Ύδρα έγινε το οπισθόφυλλο του άλμπουμ *Songs from a Room* (1969) του Κοέν. Στην πορεία, την οποία μοιραία σημάδεψε η διαδρομή του θρυλικού Καναδού τραγουδοποιού με όλα τα πάνω και τα κάτω της, οι δρόμοι της Μαριάν και του Λέοναρντ χώρισαν. Ο δεσμός που τους έδενε όμως δεν χάθηκε ποτέ. Το 2016 η Μαριάν αρρώστησε. Ο Λέοναρντ την αποχαιρέτησε με τον δικό του(ς) τρόπο: «Να ξέρεις ότι είμαι τόσο κοντά σου, που αν τεντώσεις το χέρι σου νομίζω ότι μπορείς να φτάσεις το δικό μου. Ξέρεις ότι πάντα σε αγαπούσα για την ομορφιά σου και για

τη σοφία σου, αλλά δεν χρειάζεται να πω τίποτα περισσότερο, επειδή τα ξέρεις όλα αυτά. Τώρα όμως θέλω μόνο να σου ευχηθώ ένα πολύ καλό ταξίδι. Αντίο, παλιά φίλη. Ατελείωτη αγάπη μου, θα τα πούμε σύντομα στο τέλος του δρόμου». Ο ίδιος «έφυγε» τέσσερις μήνες αργότερα. Αυτός ο κινηματογραφικός έρωτας-σταθμός έγινε ντοκιμαντέρ από τον βρετανό σκηνοθέτη Νικ Μπρούμφιλντ (*Whitney: Can I Be Me, Biggie and Tupac, Kurt & Courtney* κ.ά.). Το *Μαριάν & Λέοναρντ: Λόγια αγάπης* είναι, θα έλεγε κανείς, μια προσωπική υπόθεση του σκηνοθέτη, καθώς ο ίδιος υπήρξε με έναν τρόπο μέρος της ιστορίας που αφηγείται. Ο Μπρούμφιλντ έτρεφε ιδιαίτερη αγάπη για τη Μαριάν Ιλέν. Τη γνώρισε επίσης στην Ύδρα το 1968, όπου βρέθηκε ως νεαρός φωτογράφος. Έγινε φίλος, αλλά και εραστής της. Ο ίδιος λέει χαρακτηριστικά: «Ήμουν ένας μάλλον χαμένος 20άχρονος που αναζητούσε την περιπέτεια όταν βρέθηκα στην Ύδρα. Είχα την καλή τύχη να γνωρίσω τη Μαριάν, η οποία, μεταξύ άλλων, με έπεισε να κάνω την πρώτη μου ταινία. Την προηγούμενη χρονιά την είχε επισκεφτεί ο Ντ.Α. Πενιμπέικερ και την είχε κινηματογραφήσει μαζί με τον μικρό γιο της Άξελ. Τη θυμάμαι να μου δεί-

χνει το *Don't Look Back* (σ.σ. το ντοκιμαντέρ του Πενιμπέικερ για τον Μπομπ Ντίλαν) κάτω από τα ελληνικά άστρα και μετά να μου παίζει μουσικές του Λέοναρντ. Ήταν μια από τις πιο μαγικές στιγμές της ζωής μου και την κρατώ μέσα μου από τότε. Με το ντοκιμαντέρ *Μαριάν & Λέοναρντ: Λόγια αγάπης* κλείνει για μένα ένας κύκλος. Βρήκαμε το υλικό του Ντ.Α. Πενιμπέικερ, που είχε γυριστεί πριν από τόσα χρόνια, και το χρησιμοποιήσαμε στο φιλμ. Ο Ντ.Α. Πενιμπέικερ, η Μαριάν και ο Λέοναρντ παραμένουν οι μεγαλύτερες επιρροές μου και ήταν πραγματικό προνόμιο για μένα να κάνω αυτή την ταινία».

Το *Μαριάν & Λέοναρντ: Λόγια αγάπης* είναι μια αφιέρωση σε εκείνα τα γεμάτα ήλιο και ερωτισμό ελληνικά καλοκαίρια, αλλά και σε όσους μποέμτα έζησαν χωρίς δεύτερες σκέψεις, επέζησαν ή κάηκαν. Ακόμη, ένας φόρος τιμής στους πρώτους νεανικούς έρωτες, όπως αυτός της Μαριάν και του Μπρούμφιλντ. Και κυρίως ένας ύμνος στο εξαιρετικό ταλέντο του Κοέν, τη *larger than life* καριέρα του, αλλά και τους δαίμονές του. Οι γυναίκες έδωσαν στον σπουδαίο μουσικό τεράστια έμπνευση. Η Μαριάν Ιλέν ήταν η πρώτη εκείνη έμπνευση, ίσως και η παντοτινή του...🎧

ΣΥΓΓΝΟΜΗ,
ΠΙΣΕ,
ΕΜΕΙΣ.

ΔΕ ΘΑ ΜΠΟΡΟΥΣΑΜΕ ΝΑ ΑΦΗΣΟΥΜΕ
ΑΝΟΙΧΤΗ ΤΗΝ ΠΟΡΤΑ ΤΟΥ ΑΕΡΟΠΛΑΝΟΥ
ΓΙΑ
ΝΑ
ΜΠΕΙΣ
ΠΕΤΟΝΤΑΣ.
ΟΣΟ ΚΙΑΝ ΘΑ
ΘΕΛΑΜΕ.

ΚΑΠΟΙΑ ΠΡΑΓΜΑΤΑ, ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ ΜΟΝΟ ΣΤΙΣ ΤΑΙΝΙΕΣ.

ΑΥΤΗ ΕΙΝΑΙ Η ΜΑΓΕΙΑ ΤΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥ.

ΕΠΙΣΗΜΟΣ ΑΕΡΟΜΕΤΑΦΟΡΕΑΣ
ΤΟΥ ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

A STAR ALLIANCE MEMBER

Η δυτική ψευδαίσθηση του ανώτερου δίποδου

Η σχέση του ανθρώπου με τα άλλα ζώα διατρέχει τον κορμό του 21ου Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ Θεσσαλονίκης: το πρόγραμμα, ένα μεγάλο αφιέρωμα, την *carte blanche* στον Λούι Ψυχογιό, μια ανοικτή συζήτηση. Σε αυτή τη σχέση εστιάζει και ένα βιβλίο σε επιμέλεια της καθηγήτριας Κοινωνιολογίας στο Πάντειο Πανεπιστήμιο Άννας Λυδάκη. Τίτλος του, *Ο άνθρωπος και τα άλλα ζώα* (εκδόσεις Παπαζήση). Ο κοινός προβληματισμός και η ανησυχία για το ανεξέλεγκτο ανθρώπινο είδος, που μοιάζει να κάνει κατάχρηση της οργουελικής δυστοπικής σύλληψης πως «όλα τα ζώα είναι ίσα, αλλά μερικά ζώα είναι πιο ίσα από τα άλλα», ανοίγουν φέτος έναν δύσκολο αλλά αναγκαίο διάλογο. Στο πλαίσιο αυτού του διαλόγου ζητήσαμε από την Άννα Λυδάκη να τοποθετηθεί και να εκφράσει τις απόψεις της.

**Μέχρι και το πιο μικρό από τα όντα
έχει έναν ήλιο στα μάτια.**

Α. Πόρτσια (Φωνές, μτφ. Β. Λαλιώτης, Ίνδικτος)

Animus Animalis (Μια ιστορία για ανθρώπους, ζώα και πράγματα) Άιστε Ζεγκουλίτε

Στους μύθους και στα παραμύθια των παιδικών μας χρόνων τα ζώα συνομιλούν με τους ανθρώπους, συναισθάνονται τα πάθη και τα παθήματά τους και πολλές φορές τους βοηθούν να ξεπεράσουν δύσκολες καταστάσεις. Οι πρώτες αυτές διηγήσεις φανερώνουν ότι ο άνθρωπος βρισκόταν μέσα στη

φύση και συνδεόταν με τα άλλα ζώα. Αργότερα διαχώρισε τον εαυτό του, αποσπάστηκε από τη φύση και θεώρησε ότι είναι ο κυρίαρχος του κόσμου. Σήμερα, όμως, η επιστήμη έρχεται να συμφωνήσει με τον μύθο, κατά κάποιον τρόπο, σίγουρα πλέον ότι είμαστε ένα κομμάτι της φύσης και ότι το ανθρωποκεντρικό μοντέλο μελέτης του κόσμου είναι ελλιπές: Ανθρώπινα και μη ανθρώπινα όντα συνδέονται με δεσμούς ορατούς και αόρατους και αλληλεπιδρούν. Είμαστε όλοι γήινοι, και με αυτό το σκεπτικό δημιουργήθηκε ο τόμος *Ο άνθρωπος και τα άλλα ζώα* (εκδ. Παπαζήση, 2019).

Με τον διαχωρισμό δημιουργήθηκε ο σπισσισμός (από τη λέξη *speciesism*, που στα ελληνικά θα μπορούσαμε να τη μεταφράσουμε «ειδισμός»). Δηλαδή η διάκριση σε είδη και η άποψη ότι όποιος δεν ανήκει στο δικό μας είδος ή όποιος είναι διαφορετικός από εμάς είναι κατώτερος. Έτσι, η λέξη «ζώο» χρησιμοποιείται λανθασμένα, καθώς σημαίνει ζώα που δεν ανήκουν στο ανθρώπινο είδος, συνάγοντας ότι εμείς οι ίδιοι δεν είμαστε ζώα. Η βιολογία και άλλες επιστήμες, όμως, τονίζουν ότι αυτό δεν ισχύει.

Ο άνθρωπος δεν παύει να είναι ένα έμβιον που εξακολουθεί να έχει ζωώδη χαρακτηριστικά και ίσως βαθιά μέσα του, σε μη συνειδητό επίπεδο, να νιώθει πως δεν έχει αποβάλει το βιολογικό υπόβαθρό του και ότι η διαφορά

του από τα άλλα είδη είναι ποσοτική και όχι ποιοτική, σύμφωνα και με τον Δαρβίνο. Δεν είναι τυχαίο που η όραση και η ακοή, οι ανώτερες αισθήσεις, φαίνονται ανίσχυρες μπροστά σε απειλητικές καταστάσεις: τότε που λέμε ότι «μυριζόμαστε τον κίνδυνο». Το ίδιο διαπιστώνουμε και σε έντονα συναισθηματικές καταστάσεις: Υπάρχουν πρόσωπα που μας συγκινούν με τη μυρωδιά τους... Και εκείνα που δεν θυμόμαστε, όπως και τόποι ξεχασμένοι, ανασύρονται από τη λήθη όταν αισθανθούμε μυρωδιά όμοια με τη δική τους. Νομίζει κανείς ότι όλες οι ανώτερες λειτουργίες, που έκαναν τον άνθρωπο –το προηγμένο θηλαστικό– να πιστέψει στην παντοδυναμία του, υποχωρούν μπροστά στην κυριαρχία του συναισθήματος, και μια επιστροφή σε πρότερες καταστάσεις εξομοιώνει τον άνθρωπο με τα είδη που θεωρεί «κατώτερα», εκείνα που έχουν για οδηγό τους κυρίως την όσφρηση.

Την υπεροχή του ο άνθρωπος τη στήριξε στη λογική, στην κατασκευή εργαλείων, στη γλώσσα. Όμως η ορθολογικότητα, που το ανθρώπινο είδος πίστεψε ότι το διακρίνει από τα άλλα ζώα, επιβεβαιώνεται και στα ζώα που –ξέρουμε πια– διαθέτουν σύνθετες μορφές σκέψης, γλώσσα, κουλτούρα, ηθική και τεχνολογία: Τα μυρμήγκια επιδίδονται σε ένα αγροτικό εγχείρημα το οποίο συντηρούν συστηματικά... Οι πόλεις δεν είναι πιο τεχνητές από τις κυψέ-

Επάνω: *Ο άνθρωπος και τα άλλα ζώα* σε επιμέλεια Άννας Λυδάκη από τις εκδόσεις Παπαζήση

Κάτω: *Ωσπου οι αμνοί να γίνουν λιοντάρια* Τζον Κάσμπι

Επάνω: *Η κρυφή όψη της διακίνησης ζώων* Μάνφρεντ Κάρεμαν

Δεξιά: *Φιλαράκος* Χέντι Χόνικμαν

Ανθρώπινα και μη ανθρώπινα όντα συνδέονται με δεσμούς ορατούς και αόρατους και αλληλεπιδρούν.

λες των μελισσών και το διαδίκτυο είναι εξίσου φυσικό με τον ιστό της αράχνης, γράφει ο John Gray (*Ακυρένια σκυλιά*, εκδ. Οκτώ).

Κατά παρόμοιο τρόπο, ο άνθρωπος πίστεψε ότι το αίσθημα του πόνου και συναισθήματα όπως εκείνα της ηδονής, της θλίψης και της χαράς αποτελούν δικά του αποκλειστικά χαρακτηριστικά και έπεισε τον εαυτό του ότι τα ζώα δεν πονούν, δεν αισθάνονται, δεν καταλαβαίνουν. Αυτή η *δυτική ψευδαίσθηση* είχε ως αποτέλεσμα τα ζώα να θανατώνονται, να φυλακίζονται σε κλουβιά και στα λίγα τετραγωνικά των ζωολογικών κήπων, να κακοποιούνται στις μονάδες παραγωγής, να εγκαταλείπονται στους δρόμους των πόλεων, να βασανίζονται στα εργαστήρια για πειράματα άνευ αξίας. Όμως το συναίσθημα δεν είναι μόνο ανθρώπινο χαρακτηριστικό. Και τα άλλα ζώα με τον δικό τους τρόπο χαίρονται, νιώθουν στοργή, ερωτεύονται, θλιβονται, θρηνούν τους νεκρούς τους... Και το γεγονός ότι ένα πλάσμα δεν μπορεί να μιλήσει με τη δική μας γλώσσα δεν σημαίνει πως δεν αισθάνεται και ότι μπορούμε να του συμπεριφερθούμε με οποιονδήποτε τρόπο. Οι θεωρίες και οι απόψεις για μια φύση βουβή και για ζώα που δεν πονούν, δεν κρίνουν, δεν έχουν μνήμη έχουν αποδειχθεί λανθασμένες.

Όλα τα παραπάνω παρουσιάζονται αναλυτικά στον τόμο *Ο άνθρωπος και τα άλλα ζώα*, που σκοπό έχει να θυμίσει στον άνθρωπο τη ζωική φύση του, να ευαισθητοποιήσει το ευρύ κοινό

και να συντείνει στην καλλιέργεια μιας ηθικής συμπεριφοράς απέναντι στα άλλα όντα, που είναι ανίσχυρα μπροστά στην ανθρώπινη δύναμη. Ογδόντα συγγραφείς, διανοούμενοι και επιστήμονες από διάφορους κλάδους (φιλοσοφία, ηθική, ιστορία της τέχνης, κτηνιατρική, αρχιτεκτονική, κοινωνιολογία, ψυχολογία, θεωρία και κριτική της λογοτεχνίας κ.ά.) εκθέτουν τεκμηριωμένα και με επιχειρήματα ζητήματα που αφορούν τη νοημοσύνη και τα συναισθήματα των ζώων και τονίζουν την αναγκαιότητα σεβασμού της ύπαρξης και της ευζωίας τους. Παράλληλα, ιστορικοί της τέχνης «διαβάζουν» μέσα από έργα τέχνης τους πανάρχαιους δεσμούς που ένωναν τον άνθρωπο με τα άλλα ζώα, φανερώνοντας ταυτόχρονα την πίστη ότι καταγόμαστε από αυτά.

Τις περισσότερες φορές, όμως, δεν ακρούν τα λογικά επιχειρήματα για να αλλάξουμε συμπεριφορά. Η συμπάθεια και η συμπόνια, το συναίσθημα γενικότερα είναι που μας συν-κινούν και μας ωθούν να αναθεωρήσουμε στάσεις και απόψεις. Αυτό συμβαίνει με τα λογοτεχνικά κείμενα που εμπεριέχονται στον τόμο *Ο άνθρωπος και τα άλλα ζώα*. Σπουδαίοι ποιητές, λογοτέχνες, σκηνοθέτες, δημιουργοί γενικότερα ανταποκρίθηκαν στο κάλεσμα και συνεισέφεραν στον τόμο με εξαιρετικά ποιήματα, διηγήματα, εμπειρίες από τη σχέση τους με τετράποδους συντρόφους και αναλύσεις σχετικών κινηματογραφικών ταινιών, που συναρπάζουν και συγκινούν.

Τα κείμενα δεν αναφέρονται μόνο στα

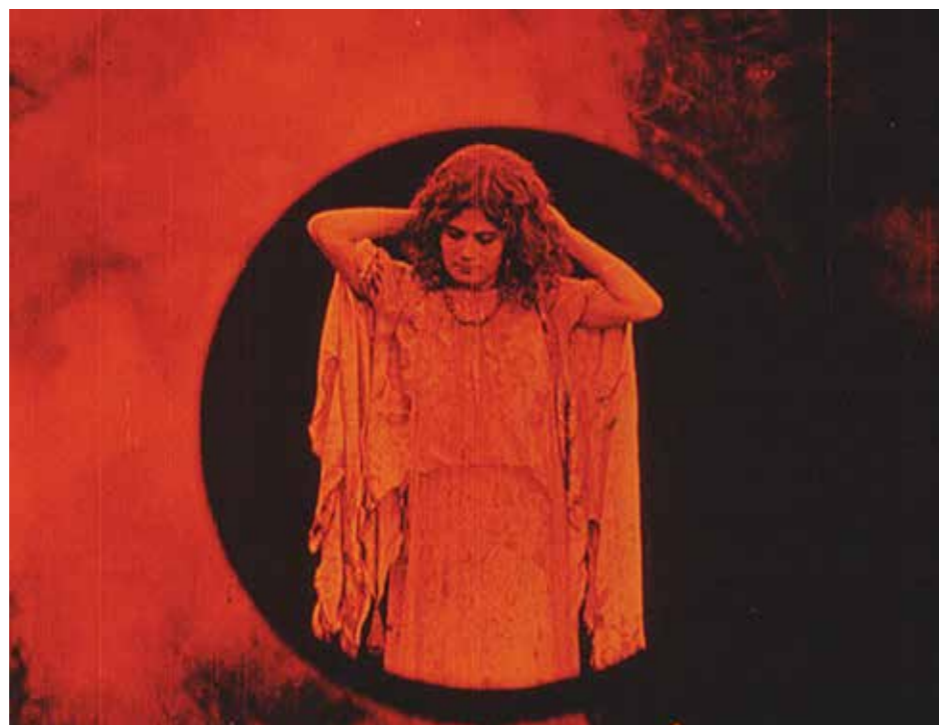
οικόσιτα και στα ζώα συντροφιάς, που όσο ζουν κοντά τους ξέρουν καλά πως αυτά καταλαβαίνουν, συναισθάνονται και επικοινωνούν. Αφορούν γενικότερα τα μη ανθρώπινα είδη και το βιβλίο επιχειρεί να συμβάλει σε έναν επαναπροσδιορισμό της σχέσης μας με αυτά και να αναδείξει την εγγενή αξία της ζωής, που εμφανίζεται με διάφορες μορφές και πάλλεται γύρω μας στη γη, στη θάλασσα και στον αέρα. Η αληθινή ζωοφιλία αγκαλιάζει όλα τα όντα που, ανυπεράσπιστα και μην μπορώντας να διεκδικήσουν τα δικαιώματά τους, συχνά γίνονται θύματα της ανθρώπινης κυριαρχίας.

Το βιβλίο *Ο άνθρωπος και τα άλλα ζώα* θυμίζει σε εμάς, τους νεοφερμένους της Γης, τους προγόνους μας και το μέρος της ύπαρξής μας που αρνηθήκαμε, αλλά ξέρουμε τώρα πως είναι για πάντα μέσα μας, συνυπάρχοντας με το ψυχοκοινωνικό. Είναι ένα βιβλίο που απευθύνεται στο θυμικό και στη λογική για να συν-κινήσει και να προσφέρει λογικά επιχειρήματα για την αξία των όντων που μαζί τους μοιραζόμαστε τον κόσμο. Ο συνδυασμός λογοτεχνίας και επιστήμης μάς βοηθάει να ακούσουμε τις σιωπηλές «φωνές» των άλλων ζώων σε γλώσσες που δεν καταλαβαίνουμε αλλά ξέρουμε ότι υπάρχουν, να διαισθανθούμε και να συλλάβουμε τα αθέατα και τα μυστικά της φύσης, εκείνα που είναι μέσα μας και εκείνα που βρίσκονται γύρω μας, και να υπερσπιστούμε το δικαίωμα όλων στην ευημερία. 🐾

Γκούσταβ, ο αυστριακός μου φίλος

Το αφιέρωμα στον αυστριακό καλλιτέχνη Γκούσταβ Ντόιτς συνδέει το σινεμά, τα εικαστικά, την αρχιτεκτονική και τη μαγική μεταμόρφωση του αρχαικού υλικού σε μια νέα συναρπαστική κινηματογραφική πραγματικότητα. Ζητήσαμε από τη βραβευμένη στο Φεστιβάλ Καννών σκηνοθέτιδα Ζακλίν Λέντζου να αφιερώσει αυτό το κείμενο στον φίλο της Γκούσταβ Ντόιτς.

Film Ist. Ένα κορίτσι και ένα όπλο

ΤΗΣ ΖΑΚΛΙΝ ΛΕΝΤΖΟΥ

Μόντρεαλ, 2017. Γαλλικά κεμπεκουάζ δηλώνουν έκπληξη μπροστά στον ήλιο. Αναπάντεχος καιρός για δεδομένα Καναδά, μέσα Οκτώβρη, λένε και ξεκινούν να φωτογραφίζουν τον ουρανό. Ένα καθιερωμένο πολυπολιτισμικό χάος, παρωχημένη αίσθηση αεροδρομίου, θέλω κάπου να κρυφτώ! Ύστερα από υπερατλαντικό ταξίδι, η επιθυμία για συστάσεις είναι φανερά απύσχα. Πλησιάζοντας το αυτοκίνητο του φεστιβάλ, ένας κύριος, ατάραχος και ψύχραιμος, με ελαφρύ μειδίαμα, αναγνωρίζει τα ελληνικά μου. «Καλημέρα» μου λέει, και εγώ ντρέπομαι για τα ανάστατα μαλλιά μου, ταυτίζομαι με τη γλώσσα μου και αισθάνομαι πως με ξέρει, μόνο και μόνο επειδή καταλαβαίνει τι λέω. Εκεί, μεταξύ πεζοδρομίου και αυτοκινήτου, συναντώ για πρώτη φορά τον Γκούσταβ, σε πλήρη άγνοια ότι εκείνη τη μικρή στιγμή έδινά το χέρι μου στον καινούργιο μου αυστριακό φίλο.

Οι πραγματικά σπουδαίοι είναι γεγονός πως κρατούν χαμηλό προφίλ. Έτσι δεν θα τον ακούσετε σχεδόν ποτέ να λέει μόνος του πως είναι υπεύθυνος, μαζί με τη σύντροφό του Χάνα, για τη μοναδική Camera Obscura που υπάρχει στην Ελλάδα, στην Πέρδικα της Αίγινας. Δεν θα τον ακούσετε ποτέ να αναφέρεται στις μυριάδες πανεπιστημίων ανά τον κόσμο που καλείται διαρκώς να διδάξει τον ιδιοσυγκρασιακό τρόπο με τον οποίο διαχειρίζεται το ιερό του υλικό. Δεν θα τον ακούσετε ποτέ να αναφέρεται στην πολυπλοκότητα του έργου του, που εκτείνεται από την αρχιτεκτονική –την πρώτη του αγάπη– έως τη φωτογραφία, με επιτομή τον κινηματογράφο. Είναι τόσο πολλές οι υφές και τα θέματα με τα οποία έχει καταπιαστεί και συνεχίζει ακάθεκτα να καταπιάνεται, που η αμηχανία μου στο να συντάξω το παρόν κείμενο είναι φοβερή.

Πιο γνωστός στο ευρύ κοινό γίνεται με την ταινία του *Shirley: Visions of Reality*, που αποτελεί εξαίρεση στο ενεργητικό του, υπό την έννοια ότι δεν είναι κατασκευασμένη από αρχαικό υλικό, εν αντιθέσει με τις υπόλοιπες ταινίες του. Εδώ, ο καλλιτέχνης μαζί με την υποστήριξη της Χάνα –επίσης τεράστιας δύναμης δημιουργός– πράττει το αδύνατο. Πραγματοποιεί την ουσιαστικότερη πράξη λατρείας: Αναβιώνει. Φέρνει στη ζωή πίνακες του Χόπερ με τρομακτική ακρίβεια και λεπτομέρεια, εφευρισκοντας σεναριακά πλαίσια, δίνοντας κίνηση στους στατικά μελαγχολικούς πίνακες του διάσημου ζωγράφου. Είναι σαν μαγικό. Πλην της ανεπανάληπτης εμπειρίας της θέασης της ταινίας, καταφέρνει να αλλάξει συνολικά τον τρόπο διάδρασης με τους ίδιους τους πίνακες, μιας που εγώ προσωπικά, άπαξ και είδα την ταινία, κάθε φορά που συναντώ κάποιο έργο σιωπηλά μέσα μου υπάρχει η

Σημειώσεις και Σκαριφήματα

Σινεμά Παγκόσμιος Καθρέφτης

παράδοση ελπίδα του να κινηθεί, να ακουστεί ή να μιλήσει. Μια σπάνια διαλεκτική ανοίγεται μπροστά μας. Ένα δώρο.

Οι διάλογοι δεν ξεκινούν, ούτε σταματούν εδώ. Στο *Notes and Sketches*, από τον τίτλο και μόνο κλείνει το μάτι τρυφερά στον αγαπημένο του Τζόννας Μέκας και το δικό του *Diaries and Sketches*. Μια ταινία φτιαγμένη από στιγμιότυπα διάρκειας ενός ή και μερικών παραπάνω λεπτών, τραβηγμένη με κινητό, με ενίοτε κυριολεκτικούς και άλλοτε μεταφορικούς μεσότητους, σε ταξιδεύει από τη ζωή ενός πηγαδιού στην Αίγινα έως το μουσείο του Σικάγου και το αυθεντικό «Nighthawks» του φα-

νερά αγαπημένου του προαναφερθέντα Χόπερ. Με ενδιάμεσες στάσεις παρατήρησης, τοπίων και στιγμών, δικώς επεξηγήσεις, ο Γκούσταβ μας ταξιδεύει στον δικό του χωροχρόνο. Την ερμηνεύω ως την πιο προσωπική του δουλειά, και δεν είναι τυχαίο πως εδώ κάνει ο ίδιος μια σπάνια εμφάνιση, στο κεφάλαιο «Panorama, VIP Harbor, Los Angeles» καθώς περιστρέφει ρυθμικά ένα τραπέζι γεμάτο σούσι, περιτριγυρισμένο από βαριά αμερικάνικη προφορά. Θα τον δείτε να χαμογελά στην κάμερα διακριτικά και πονηρά, σαν περήφανο παιδί για την αταξία που μόλις διέπραξε και δεν είναι ακόμη αντιληπτή.

Το δικό μου Σάντνες

Ο Ραφαηλίδης στο βιβλίο-Βιβλο, τη Στοιχειώδη Αισθητική, αναφέρεται στον «καλλιτέχνη-παιδί», αναλογιζόμενος τον Πλάτωνα και τον Αριστοτέλη, με αφορμή το ρήμα «παίζω». Έτσι μοιάζει να δουλεύει ο Γκούσταβ, παίζοντας. Μοντάροντας τα πάντα μόνος, στον δικό του χώρο, με τον δικό του ρυθμό, τον φαντάζομαι να καταναλώνει αχόρταγα ταινίες του παρελθόντος, home-μονιές οικογενειών που δεν θα γνωρίσει ποτέ, και να σκαρφίζεται πώς θα συρράψει την επόμενη του δουλειά. Η περιέργειά του είναι ασταμάτητη. Οι οπτικές συνδέσεις του, φαντασμαγορικές. Η ένταση της δουλειάς του έρχεται από την παιδική αυτή ψυχή, που αγνά σέβεται και αγαπά το παρελθόν της τέχνης του και με προσοχή το μεταβολίζει σε κάτι πρωτοποριακό, προσπαθώντας να απαντήσει σε ερωτήματα που έχουν ταλανίσει τον κόσμο του σινεμά, όπως το απλό «Τι είναι σινεμά;», για το οποίο ο Αντρέ Μπαζέν συνέταξε δύο τόμους.

Ο Γκούσταβ, με το μυαλό στον μεγάλο θεωρητικό και με απροκάλυπτο έρωτα προς την ίδια την ιδέα της εικόνας, έχτισε τρεις ταινίες-πραγματείες, τη μια πιο ενδιαφέρουσα από την άλλη, για να απαντήσει στο παραπάνω ερώτημα. Γεμάτες λεπτό χιούμορ και ιδιοφυές μοντάζ ως ένας εξελιγμένος Κουλέσοφ, αυτό που κυριαρχεί είναι η αίσθηση βαθιάς οργάνωσης σε συνδυασμό με την αυτόνομη δύναμη της εικόνας. Υψηλής αισθητικής αρχιτεκτονικός σχεδιασμός, με αποτέλεσμα σπουδαίο σινεμά. Και στις τρεις ταινίες ο εξασκημένος, καθώς και ο λιγότερο εξασκημένος θεατής αναγνωρίζει τον χώρο που του κάνει ο σκηνοθέτης στο να μπει και να εκτιμήσει αμερόληπτα τη σπουδαιότητα των υλικών του. Δεν είναι υπερβολή να χαρακτηριστεί ως ένας οπτικός πολυπόικλος

θησαυρός. Εργαστηριακά υλικά, εξωτικά τοπία, σκηνές από ταινίες, θεατρικές εκφράσεις, ακόμη και σκέτες φράσεις, όλα ιδωμένα σε ένα νέο πλαίσιο, αυτό που καταστρώνει ο ίδιος για να δείξει, όχι για να πει, αυτό που ονειρεύεται ως πιθανές απαντήσεις. Στην τελευταία ταινία αυτής της τριλογίας, που για μένα αποτελεί αποκορύφωμα των τριών, *Film Ist. A Girl and a Gun*, απαντά στον Γκοντάρ και υπογραμμίζει πως και, πιθανόν ένα κορίτσι και ένα όπλο να είναι αρκετά δομικά συστατικά, έστω ότι κορίτσι είναι ο έρωτας και όπλο ο θάνατος. Η αρχή της, αιματηρά κόκκινη, εν ονόματι «Γένεσις», το σύνολό της ιδιαίτερα αισθησιακό.

Ο ειδήμων του «βλέπειν» Τζον Μπέργκερ, στο *Ways of Seeing*, γράφει πως το παιδί αναγνωρίζει και βλέπει προτού μιλήσει. Πως η όραση προηγείται της ομιλίας, εξού και η ιδιαίτερη σημασία της. Από τότε που γνώρισα και περπάτησα με τον Γκούσταβ, αυτή η φράση με κατέτρεχε, ωστόσο όταν είδα στη μεγάλη οθόνη το *Adria-Holiday Films 1954-68* αυτή η φράση ταυτίστηκε με το πρόσωπό του. Μελετώντας εξονυχιστικά ερασιτεχνικό υλικό διακοπών, κατηγοριοποιώντας το ανάλογα με τον τρόπο χειρισμού της τότε κάμερας από απλούς παραθεριστές, βουβά και ήσυχα, φτιάχνει μια ταινία ιστορικής σημασίας για την εξέλιξη του μέσου, για την αλλαγή του τρόπου υπό τον οποίο οι άνθρωποι παρατηρούσαν μέσα από τον φακό, για τη σημασία της εξωτικής αυτής για τα χρόνια διάδρασης. Βγαίνοντας από το σινεμά, εκφράζω τον ενθουσιασμό μου, αλλά και την απορία μου για το ποιο το εν δυνάμει κοινό μιας τέτοιας ταινίας. «Τα σχολεία!» λέει γελαστός και αμέσως προτείνει να πάμε για δείπνο. Τι γενναιοδωρία, σκέφτηκα, κάποιος να φτιάχνει ταινία

με τόση ταπεινότητα, να κάνει μια ταινία χωρίς προσωπική φιλοδοξία, παρά μόνο εκείνη της μετάδοσης της γνώσης.

Με αφοσίωση στο παρελθόν, διαχειριζόμενος τόσο παλιά υλικά (ειδικά στο *World Mirror Cinema*), ασυναίσθητα ξεκινά η αιώνια συζήτηση για τη μνήμη. Έτσι, κάποιος μελετώντας το έργο του Γκούσταβ συνειρμικά συναντά τον Μάρκερ, τον εξολοκλήρου αφοσιωμένο στο μυστήριο της συλλογικής μνήμης κινηματογραφιστή-μελετητή. Στο *How We Live: Messages to the Family*, την πιο πρόσφατη δουλειά του, σαν αρχαιολόγος του μέσου, επιλέγει καταστάσεις καθημερινές και εφήμερες, στιγμές προσωπικές και ειδικές, απόπειρες επικοινωνίας μεταξύ ανθρώπων σε διαφορετικά μήκη και πλάτη, σε διαφορετικούς χρόνους, και φτιάχνει έναν χάρτη. Έναν άτλαντα, όπως θα αναφέρει ο ίδιος, των εφήμερων στιγμών οικογενειών που δημιουργούν τη δική τους ιστορία. Αν και στη συγκεκριμένη ταινία σε σημεία πρωταγωνιστεί και ο ίδιος, πάντα κρατώντας το χέρι της αγαπημένης του Χάνα, με ιδιαίτερη δεξιοτεχνία εξακολουθεί να κρατά απόσταση. Μια απόσταση ιστορικού που είναι αναγκαία για την αποκρυστάλλωση της αλήθειας ή μιας κάποιας αλήθειας που αφορά τις ιστορίες που μας αφηγείται με έναν τόνο διαλογιστικό και ελεύθερο.

Βιέννη, 2018. Έκτη Ιούνη, τα γενέθλιά μου και ο Γκούσταβ ζητά να τον εμπιστευτώ για το πού θα γιορτάσουμε. «As βγούμε έξω από το κέντρο, να δεις τη δική μου Βιέννη». Ο ενθουσιασμός μου νικά τη μελαγχολία των γενεθλίων και περιμένω το αυτοκίνητο να σταματήσει την πορεία του. Βρισκόμαστε σε έναν τεράστιο αμπελώνα, διάσπαρτα ξύλινα τραπέζια, άπλα, μπίρες και πράσινο. Πάμε μια βόλτα γύρω γύρω και μου λέει πως δεν άλλαξε τίποτα από τότε, είναι καλοί οι Αυστριακοί στη συντήρηση του παλαιού. «Από πότε δηλαδή;» αναρωτιέμαι, προσπαθώντας να οριοθετήσω και να τοποθετήσω εμάς στο όλον. Χαμογελάει και λέει πως εδώ ακριβώς ερχόταν με τους γονείς του όταν ήταν παιδί και έτρεχε στα αμπέλια αφελής και χαρούμενος. Φύσει συναισθηματική, προσπαθώ να μάθω και άλλα, ενώ εκείνος προτείνει να βγάλουμε φωτογραφία, περίεργος για την πολυρόντ κάμερα που κρατώ. Τη βγάζουμε.

Μα εγώ, καθ' όλη τη διάρκεια του δείπνου μας, δεν παύω να σκέφτομαι το πού βρισκόμαστε. Πόσο συναφές με το έργο του, αναλογίζομαι, να με φέρει εδώ, σε ένα κομμάτι της δικής του προσωπικής αφήγησης. Πόση αγάπη για τον χρόνο που πέρασε και περνά, πόση πίστη στο παρελθόν ως πυλώνα της γνώσης. Εκεί, λοιπόν, μεταξύ κεριών που σβήνουν, μυρωδιά γρασιδιού και ευχές, έδωσα το χέρι μου τελευταία φορά στον αυστριακό μου φίλο, νιώθοντας ότι ίσως, πλέον, να είναι ο ένας για τον άλλο κάτι παραπάνω από φίλο. Είμαστε μια οικογένεια. Μια κινηματογραφική οικογένεια. 🎬

ΖΗΣΕ ΤΟ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΟ.
BMW X2 sDrive16d ΜΕ ΟΦΕΛΟΣ ΕΩΣ €12.900.

Απόλυτα μοναδική. Απόλυτα εξαιρετική. Η BMW X2 δείχνει ξεκάθαρα τις σπορ φιλοδοξίες της με την πρώτη ματιά. Χάρη στον έντονα αθλητικό χαρακτήρα της, προσφέρει δυναμικές και ευέλικτες επιδόσεις που όμοιές της δεν υπάρχουν στην κατηγορία της και δικαίως αποκτά τον τίτλο του εξωστρεφής πρωταγωνιστή μιας νέας εποχής.

Τώρα, η BMW X2 στα 1.500cc, diesel, με αυτόματο κιβώτιο και νέο πακέτο εξοπλισμού M Sport Advanced.

Από €36.993 και με όφελος έως €12.900.

Βελμάρ
Μαρίνου Αντύπα 10
57001 Θεσσαλονίκη
Τηλ. 2310 475 871
www.bmw-velmar.gr

Εκπομπές CO₂ (gr/km): 112 - 121
Κατανάλωση (lt/100km): Εντός πόλης: 4,7 - 5,1 - Εκτός πόλης: 4 - 4,3 - Μικτός κύκλος: 4,3 - 4,6

Κατασκευάζοντας το «διαφορετικό» και το «όμοιο»

Το 21ο Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ Θεσσαλονίκης επιχειρεί φέτος μια βαθιά κατάδυση στην ουσία των κοινωνικοπολιτικών θεμάτων που σχετίζονται με την queer κοινότητα και τις διεκδικήσεις της. Δέκα ταινίες που διαγωνίζονται για το αντίστοιχο βραβείο βάζουν σε πρώτο πλάνο και αποδομούν, με τον τρόπο τους, μια σειρά από ιδέες-πολιτισμικές κατασκευές περί αρρενωπότητας, θηλυκότητας, «φυσιολογικού» και «αφύσικου», «κανονικού» και «μη κανονικού». Η στιγμή είναι κατάλληλη για να αναρωτηθούμε κατά πόσο η κοινωνία μας έχει πετύχει την υπέρβαση των περιορισμών και των αγκυλώσεών της.

Λεμεμπέλ

ΤΟΥ ΓΙΑΝΝΗ ΣΜΟΪΛΗ

Δέκα ντοκιμαντέρ θέτουν καιρία ερωτήματα σχετικά με ένα μείζον ζήτημα της εποχής μας: τον κατακερματισμό της ανθρώπινης υπόστασης σε ταμπέλες, υποσύνολα, περιγραφικούς όρους και τίτλους. Η απαραίτητη ανάδυση του LGBTQI+ κινήματος στην επιφάνεια του δημόσιου διαλόγου συνοδεύτηκε από προβληματισμούς σχετικά με το αυτονόητο για κάποιους, περιττό για άλλους του εμφατικού σεξουαλικού αυτοπροσδιορισμού. Υπάρχουν εκείνοι που επιχειρηματολογούν υπέρ της εγκατάλειψης όλων αυτών των ηχηρών λέξεων, οι οποίες, αντί να επιφέρουν την επιθυμητή αφομοίωση, αυξάνουν την απόσταση και τον διαχωρισμό, εστιάζοντας στη «διαφορά». Είναι και άλλοι όμως που επιμένουν ότι μόνο έτσι θα αρχίσει η κοινωνία να αναγνωρίζει εκείνο που μέχρι πρόσφατα αρνιόταν πεισματικά να καταλάβει: ότι δεν γίνεται –και δεν χρειάζεται κιόλας– να είναι όλοι οι άνθρωποι ίδιοι.

Το timing δεν είναι κακό. Τα τελευταία χρόνια παρατηρούμε μια ολοένα και πιο συνειδητή προσπάθεια της Δύσης να αποβάλλει τα πανάρχαια στερεότυπά της και να αγκαλιάσει τον πλουραλισμό και την ποικιλία σε ό,τι αφορά τον αυτοπροσδιορισμό. Να υπερασπιστεί το «άλλο», να συλλάβει την ομορφιά του, ακόμα και να το αγαπήσει. Διαπιστώνουμε, επίσης, την εξάπλωση ενός ιδιαίτερου σκεπτικισμού σε σχέση με το αυτονόητο των κοινωνικών ρόλων, καθώς και των υπαρξιακών κατηγοριών «αρσενικό»/«θηλυκό». Ό,τι προσπαθούσαν να αποδείξουν, ήδη από τη δεκαετία του '60, φιλόσοφοι όπως ο Μισέλ Φουκό, ότι δηλαδή δεν υπάρχει τίποτα το «φυσικό» στον τρόπο με τον οποίο δρούμε, στον τρόπο που αντιλαμβανόμαστε τον κόσμο ή τον εαυτό μας, πώς διαμορφωνόμαστε ως υποκείμενα, πολιτισμικά και ιστορικά, το καταλαβαίνουν πλέον όλο και περισσότεροι. Ο κινηματογράφος δεν θα μπορούσε να μείνει αμέτοχος σ' αυτή τη μεγάλη, ιστορική κίνηση της «απομυθοποίησης».

Ζούμε σε μια παγκόσμια κοινωνία θεάματος και εικόνων. Αποδεχόμαστε συμπεριφορές και αφομοιώνουμε πρότυπα μπροστά σε μικρές και μεγάλες οθόνες. Οι απόψεις μας για την ταυτότητα, με την ευρύτερη έννοια, το φύλο και τη σεξουαλικότητα διαμορφώνονται –θέλοντας και μη– μέσα απ' τον κινηματογράφο. Στο ντοκιμαντέρ *Κατασκευάζοντας τον Μοντγκόμερι Κλιφτ* των Ρόμπερτ Κλιφτ και Χίλαρι Ντέμον βλέπουμε πώς ένας μεγάλος star της βιομηχανίας του θεάματος, σε εποχές που η ανδροπρέπεια αποτελούσε έναν αδιαμφισβήτητο συμπεριφορικό μονόδρομο, κλήθηκε να συμβιβάσει την ομοφυλοφιλία του με τις απαιτήσεις ενός συστήματος αυστηρά «μάτσο» σημειολογίας. Εξ αυτού, η

Νορμάλ

Ο μπαμπάς μου είναι ο αδελφός της μαμάς μου

queer κοινότητα δικαίως βλέπει στο πρόσωπό του έναν ιδιότυπο μάρτυρα.

Στο *Νορμάλ* της Αντέλε Τούλι διερωτόμαστε για τις προκατασκευασμένες ιδέες μας περί φύλου και τα στερεότυπα που τις επενδύουν μέσα από σκηνές της καθημερινότητας. Άραγε η «ανδροπρέπεια» και η «θηλυκότητα» είναι αριγιοί οντολογικές κατηγορίες (όπως θα έλεγε ο Καντ) ή μήπως πρόκειται για ρόλους που μαθαίνουμε να παίζουμε καθώς ζούμε; Τι είναι τελικά «φυσιολογικό», τι «μη φυσιολογικό» και πού βρίσκεται το όριο που τα διαχωρίζει;

Οι απαντήσεις σ' αυτά τα ερωτήματα, καθώς και στις κοινωνικές ζυμώσεις που επιφέρουν δεν δίνονται μόνο θεωρητικά. Μπορεί κανείς να τα πραγματευθεί κάνοντας τέχνη αλλά και πολιτική ταυτόχρονα. Όπως ο Πέδρο Λεμεμπέλ, συγγραφέας, εικαστικός και πρωτοπόρος του queer κινήματος στη Λατινική Αμερική, σε μια εποχή κι έναν τόπο (τη Χιλή έπειτα από δεκαεπτά χρόνια δικτατορίας του Πινοσέτ) που και το να μιλάς ακόμα γι' αυτά τα ζητήματα ισοδου-

ναμούσε με επικίνδυνη πρόκληση. Το βλέπουμε στο *Λεμεμπέλ* της Τζοάνα Ρεπόσι Γκαριμπάλντι.

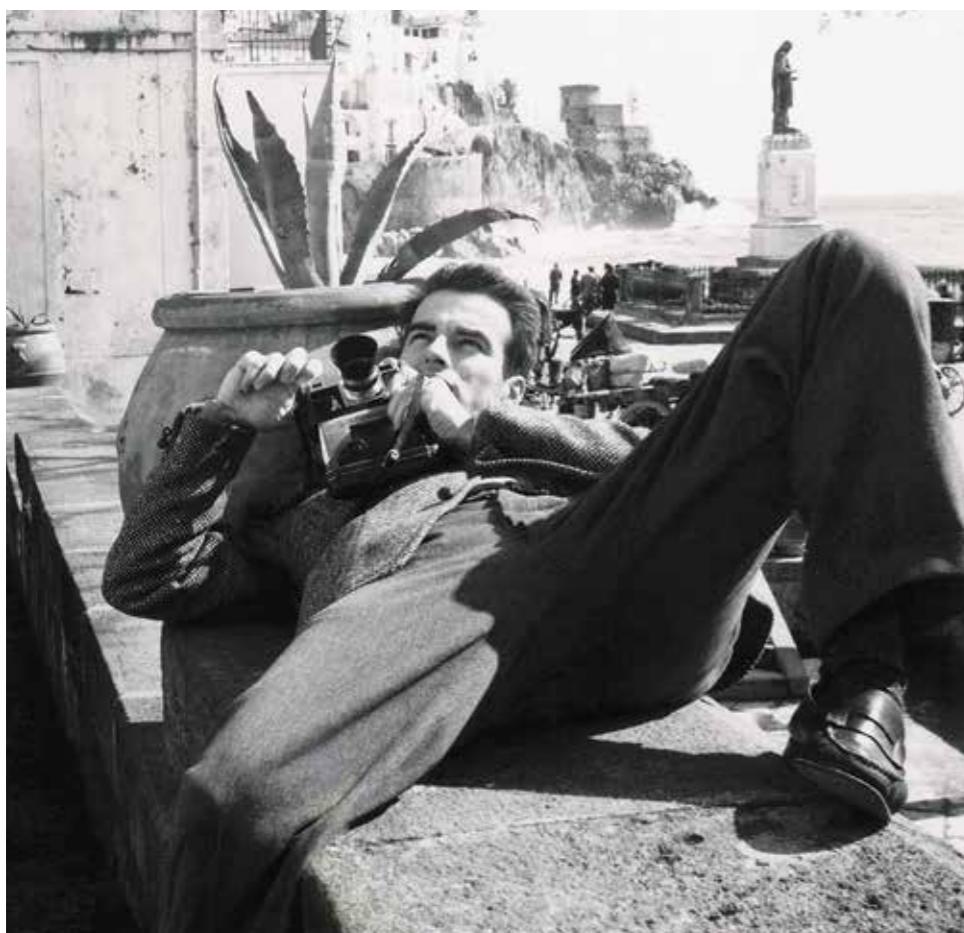
Οι μάχες με τα στερεότυπα της «κανονικότητας», ωστόσο, μπορεί να δίνονται σε πεδία όπου ποτέ δεν θα φανταζόμασταν. Ίσως επειδή θεωρούμε ότι, εξ αρχής, αυτά τα πεδία βρίσκονται υπό την απόλυτη κυριαρχία αυτών ακριβώς των στερεοτύπων. Τον «εκθρό» όμως οφείλει κανείς πολύ συχνά να τον πολεμήσει εκ των έδων. Στο *Ανδρο-πρέπεια* του Τι. Κούπερ παρακολουθούμε τον μοναδικό διαγωνισμό bodybuilding για διεμφυλικά άτομα, όπου τέσσερις διαγωνιζόμενοι ανατρέπουν την αφελή πεποίθηση περί σωματικής δύναμης που σχετίζεται με τα queer άτομα. Αντιπαραθέτουν το σφρίγγος του κορμιού και πολύ περισσότερο της ψυχής στην αδυναμία κατανόησης και αποδοχής.

Στο σύντομο χρονικό διάστημα που μεσολαβεί ανάμεσα στη γέννηση και τον θάνατό μας δεν είμαστε παρά σώματα που επιθυμούν να ζήσουν, με όσο το δυνατόν λιγότερο πόνο, με όσο γίνεται περισσότερες στιγμές απόλαυσης.

Τα τελευταία χρόνια διαπιστώνουμε την εξάπλωση ενός ιδιαίτερου σκεπτικισμού σε σχέση με το αυτονόητο των κοινωνικών ρόλων, καθώς και των υπαρξιακών κατηγοριών «αρσενικό»/«θηλυκό».

Επάνω: Ο Τζόνθαν Αγκάσι μου έσωσε τη ζωή
Κάτω: Κατασκευάζοντας τον Μονγκόμερι Κλιφτ

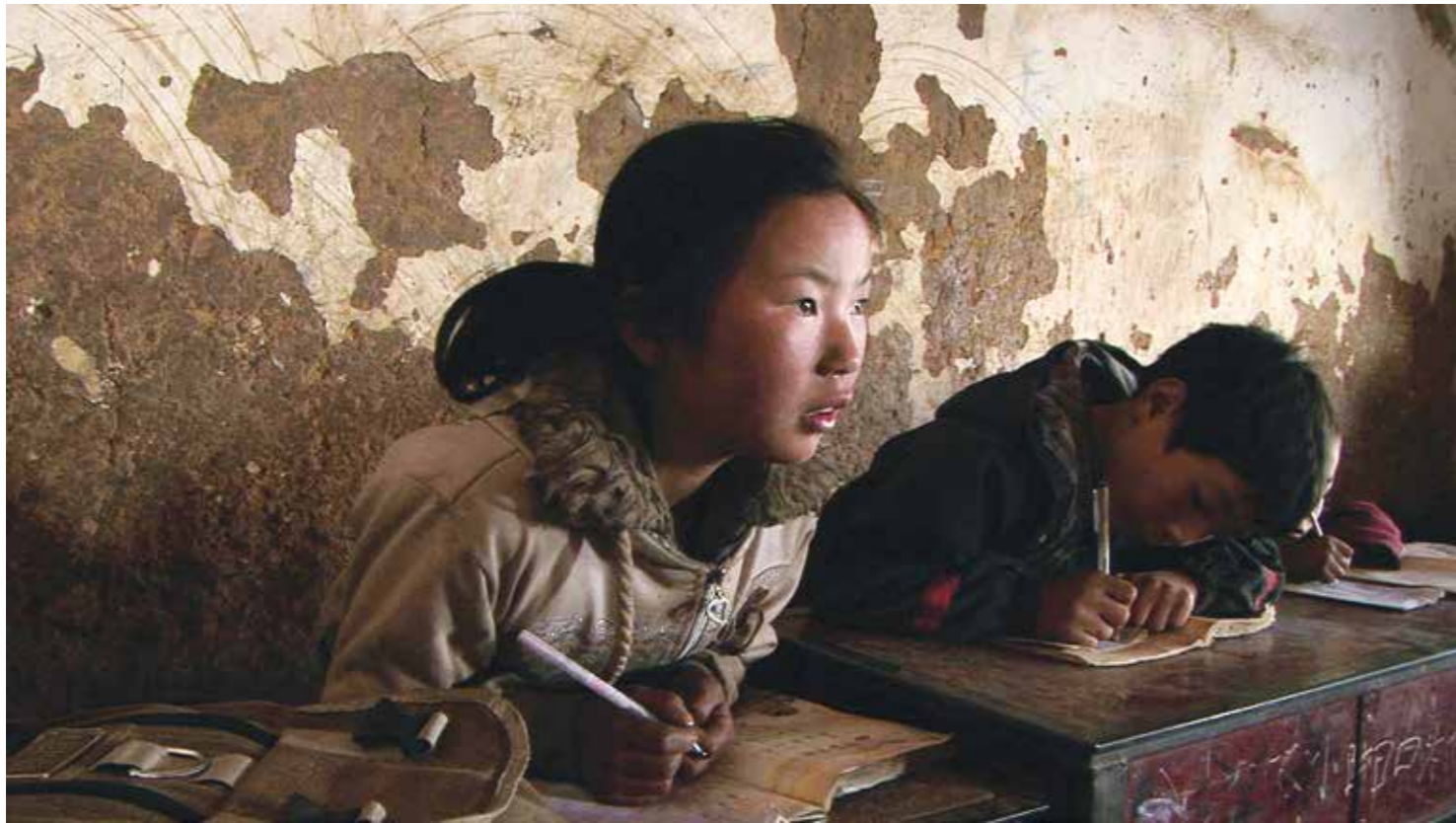

Σ' αυτό δεν διαφέρουμε μεταξύ μας, καμία ταμπέλα δεν είναι απαραίτητη για να χαρακτηρίσει αυτή την οικουμενική ροπή του ανθρώπινου όντος στην ηδονή. Η περίπτωση του Τζόνθαν Αγκάσι όμως βρίσκεται στα όρια. Στο *Ο Τζόνθαν Αγκάσι μου έσωσε τη ζωή* του Τόμερ Χέιμαν ένας από τους διασημότερους gay πορνοστάρ στη βιομηχανία του ερωτικού θεάματος, συνόδός κυριών και εμποτισμένος με μια ακόρεστη λαχτάρα για σεξ, δίνει τη μάχη του με τις καταστροφικές πλευρές ενός πάθους που απειλεί να τον αφανίσει.

Η drag queen από το *California Dreaming* του Φαμπρίσιο Μαλτέζε, καθώς προσπαθεί με άλλους κατοίκους της μικρής της πόλης να καταλάβει ποια ήταν η χρονική στιγμή όπου το Αμερικανικό Όνειρο έδωσε τη θέση του σε μια μουντή, ελάχιστη γοητευτική πραγματικότητα ο queer καλλιτέχνης και τραγουδιστής Τόλικ, που πασχίζει να συγκροτήσει μια οικογένεια αλλιώςτική απ' τα συνηθισμένα, στο ντοκιμαντέρ *Ο μπαμπάς μου είναι ο αδελφός της μαμάς μου* του Βαντίμ Ίλκοφ· οι διεμφυλικές καλλιτέχνιδες και ακτιβίστριες από το *Μισώ τη Νέα Υόρκη* του Γκουστάβο Σάντσεθ, οι εμπειρίες των οποίων στην underground σκηνή της Νέας Υόρκης έπλασαν την ξεχωριστή ταυτότητά τους· οι ομάδες των ομοφυλόφιλων ανδρών από το *Ανεξίτηλα Σημάδια* του Τσάρλι Λάιν, που, κυνηγώντας αλλιώςτικές σωματικές τέρψεις, έφτασαν να αντιμετωπίζονται ως εγκληματίες απ' τις αστυνομικές αρχές· και η εναλλακτική οικογένεια ανδρών στο σύγχρονο Σικάγο που ο φακός του Παναγιώτη Ευαγγελίδη στο *Ίρβινγκ Παρκ* παρατηρεί να ζουν οικειοθελώς ως «κύριοι» και «σκλάβοι», επιδιώκοντας τη δική τους χειραφέτηση απ' τις συντηρητικές δομές μιας κοινωνίας χωρίς φαντασία: Όλοι οι προαναφερθέντες είναι άνθρωποι που ζουν ανάμεσά μας και που, με ή χωρίς τη συνδρομή κοινωνιολογικών «επιγραφών» ή κατηγοριοποιήσεων άλλου τύπου, νιώθουν την ανάγκη να εκπληρώσουν ελεύθερα την επιθυμία τους για ζωή.

Το LGBTQI+ κίνημα αναδεικνύει το διαφορετικό για να επιτύχει την ένταξη στο ουσιαστικά και βαθύτερα όμοιο. Είναι οξύμωρο αυτό; Ίσως όχι και τόσο όσο φαίνεται εκ πρώτης όψεως. Συμμετέχουμε όλοι, θέλοντας και μη, στο υποκριτικό παιχνίδι ενός στα χαρτιά φιλελεύθερου πολιτισμού, που ενώ διακηρύσσει σε όλους τους τόνους και με όλους τους τρόπους την «ανοχή» του στο «άλλο», τελικά πάντα γυρεύει την αίσθηση ασφάλειας που του προσφέρει το «ίδιο». Ενώ, ενάντια σ' αυτή την κρυφά καταπιεστική κυριαρχία του όμοιου καλείται το διαφορετικό να ορθώσει το ανάστημά του. Κι όταν θα επιτύχει την πραγματική του αναγνώριση, τότε δεν θα χρειάζονται ταμπέλες, ούτε βαρύγδουποι ορισμοί. Τότε, ίσως, θα έχουμε να κάνουμε με μια καλύτερη κοινωνία. Προς το παρόν, καθένας υποχρεούται να βολευτεί με μια μέτρια. 🍷

Μόνες

Ο ανένταχτος Ουάνγκ Μπινγκ

ΤΟΥ ΔΗΜΗΤΡΗ ΚΕΡΚΙΝΟΥ

Η αθέατη πραγματικότητα της Κίνας βρίσκεται στο επίκεντρο του έργου του πρωτοπόρου ανεξάρτητου ντοκιμενταρίστα και εικαστικού καλλιτέχνη Ουάνγκ Μπινγκ. Ανθρωποκεντρικός, αντικομορμιστής και ιδιαίτερα τολμηρός στη φόρμα του, αυτός ο ακούραστος παρατηρητής της ζωής των απόκληρων χρησιμοποιεί τον χρόνο ως οργανικό στοιχείο στη διερεύνηση της πραγματικότητας, αναζητώντας έναν διαφορετικό, πιο απαιτητικό, τρόπο θέασης. Έπειτα από μια μικρή γεύση που πήραμε στην Documental4, το 21ο Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ Θεσσαλονίκης παρουσιάζει ένα συνεκτικό πορτρέτο του σπουδαιότερου κινέζου δημιουργού της εποχής μας μέσα από ένα μεγάλο αφιέρωμα.

Είτε διερευνούν το ιστορικό παρελθόν είτε καταγράφουν το εν εξελίξει παρόν, οι ταινίες του Μπινγκ εστιάζουν στους περιθωριοποιημένους της κοινωνίας: από τη μια, σ' αυτούς που το καθεστώς του Μάο κατά τη διάρκεια της Πολιτιστικής Επανάστασης θεώρησε «δεξιούς» κι έστειλε σε στρατόπεδα «επανεκπαίδευσης», κι από την άλλη, σ' αυτούς που έχει αποκλείσει η πρόσφατη φρενήρης καπιταλιστική ανάπτυξη της χώρας. Ο Μπινγκ δίνει φωνή στους επιζώντες των στρατοπέδων (Νεκρές ψυχές), στην εργατική τάξη (Tie Xi Qu: Δυτικά των γραμμών), στους εσωτερικούς μεταναστες (Γικρό ψωμί), στα εγκαταλειμμένα παιδιά (Μόνες), καθώς και στους ψυχικά ασθενείς (Ωσου η τρέλα να μας χωρίσει) και στους πάσχοντες από Αλτσχάιμερ (Κυρία Φανγκ), μέσα από μια τεκμηρίωση που αναμετρείται με τον πραγματικό χρόνο και καταφέρνει να διεισδύσει στον κόσμο των υποκειμένων του, εμπλέκοντας συνάμα τους θεατές στις ζωές τους. Πιστός στο πνεύμα ενός ανεξάρτητου και πολιτικά ανήσυχου σινεμά, ο Μπινγκ γυρίζει τις ταινίες του εκτός του κρατικού συστήματος χρηματοδότησης προκειμένου να διαφυλάξει την καλλιτεχνική του ελευθερία και ακεραιότητα, γεγονός που εξηγεί γιατί οι ταινίες του δεν έχουν προβληθεί ποτέ επίσημα στην πατρίδα του.

Η κινηματογραφική προσέγγιση του Μπινγκ διασταυρώνεται με τις βασικές μεθοδολογικές και ηθικές αρχές της ανθρωπολογί-

ας. Χωρίς να έχει εκπαιδευτεί σ' αυτή, η προσπάθεια του σκηνοθέτη να κατανοήσει και να συλλάβει την αλήθεια της ύπαρξης των υποκειμένων του προσδίδει στις ταινίες του μια αμιγώς ανθρωπολογική ματιά. Σύμφωνα με τη μεθοδολογία του, περνά ένα μεγάλο διάστημα με τους ανθρώπους που θα κινηματογραφήσει, παρατηρώντας τους στοχαστικά. Πρόκειται για την ανθρωπολογική αρχή της συμμετοχικής παρατήρησης, κατά την οποία ο σκηνοθέτης αλληλεπιδρά και αποκτά την εμπιστοσύνη τους, χτίζοντας μαζί τους μια σχέση που τον βοηθά να καταλάβει τι έχει γι' αυτούς σημασία στη ζωή τους. Έχοντας πια εξοικειωθεί με τον κόσμο τους, τους ακολουθεί με την κάμερα στην καθημερινότητά τους, καταφεύγοντας σ' έναν απόφιο κινηματογράφο παρατήρησης. Χωρίς σενάριο ή σχολιασμό, με ήχο σύγχρονο της εικόνας και με έμφαση στο γύρισμα παρά στο μοντάζ, καταγράφει καταλεπτώς και με σεβασμό τη δράση τους δίχως παρεμβολές, παραχωρώντας τον έλεγχο της ταινίας στα υποκείμενα και διατηρώντας τη χωροχρονική συνέχεια των γεγονότων. Ουσιαστικά, αυτός ο τρόπος παρατήρησης συνιστά εθνογραφική πρακτική, με τον Μπινγκ να λειτουργεί περισσότερο ως φίλτρο και λιγότερο ως σκηνοθέτης. Έτσι, σε συνδυασμό με τον αβίαστο κινηματογραφικό του χρόνο, καταφέρνει να προκαλεί τη δημιουργική εμπλοκή του θεατή, καλώντας τον να εξερευνήσει τον κόσμο τους, να ερμηνεύσει

τη σημασία όσων παρακολουθεί και, εντέλει, να καταστεί συμμετοχος.

Ο τρόπος παρατήρησης του Μπινγκ καθιστά τόσο αυτόν όσο και εμάς τους θεατές ενεργητικούς μάρτυρες στις ιστορίες των αποκλεισμένων απλών ανθρώπων – των θυμάτων της ανάπτυξης της σύγχρονης Κίνας. Ιδιαίτερη όμως βαρύτητα στο έργο του έχει ο προφορικός λόγος και, συνεπώς, η σημασία της ακοής για τον θεατή, ιδίως στις ταινίες όπου ο Μπινγκ καταγράφει τις αναμνήσεις των υπέργηρων επιζώντων των στρατοπέδων «επανεκπαίδευσης». Σ' αυτές τις οπτικοακουστικές εθνογραφίες αναδεικνύει, δίχως συναισθηματισμούς ή καμία προσπάθεια χειραγώγησης, τη σπουδαιότητα των προσωπικών μαρτυριών – δομικό στοιχείο της μικροϊστορίας, μιας ιστορίας που γράφεται από τα κάτω και αποτελεί το αναγκαίο αντιστάθμισμα της επίσημης, άνωθεν και πολιτικά κατασκευασμένης Ιστορίας.

Οι ταινίες του Μπινγκ συνιστούν τολμηρά φορμαλιστικά εγχειρήματα που προσκαλούν τον θεατή σ' έναν ενεργητικό τρόπο θέασης. Αποτελούν όχημα ιστορικής περισυλλογής και καταγραφής της ανθρώπινης εμπειρίας στη σημερινή Κίνα, φωτίζοντας συγκεκριμένα ιστορικά, πολιτικά και κοινωνικο-οικονομικά πλαίσια, με τα οποία ο δυτικός θεατής δεν είναι εξοικειωμένος. Η προβολή τους στο Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ Θεσσαλονίκης είναι αδιαμφισβήτητα ένα μεγάλο γεγονός. 🎬

Νεκρές ψυχές

Μπάουχαους = Η τέχνη του οικοδομείν

ΤΗΣ ΑΝΝΑΣ ΣΚΙΑΔΑ*

Εκατό χρόνια πέρασαν από την ίδρυση του Μπάουχαους στη Βαϊμάρη και το κύρος του εξακολουθεί να αναγνωρίζεται ως αυτοτελής έννοια από ένα ευρύ κοινό ανά τον κόσμο και να ταυτίζεται με τον σχεδιασμό που ανέπτυξε σε όλη τη διάρκεια των δεκαεσσάρων χρόνων βραχύχρονης πορείας του. Η διαδρομή του Μπάουχαους αποκαλύπτεται στο ντοκιμαντέρ *Το πνεύμα του Μπάουχαους* που προβάλλεται στο 21ο Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ Θεσσαλονίκης.

Στιγμιότυπο από το *Πνεύμα του Μπάουχαους*

Η σχολή Bauhaus

Η σχολή του Μπάουχαους έγινε ο πυρήνας ανάπτυξης πρωτοποριακών ιδεών, καλύπτοντας ένα μεγάλο φάσμα της καθημερινής ζωής και συντελώντας στον πλήρη εκμοντερνισμό της, με όσα θετικά αλλά και αρνητικά αποτελέσματα συνεπάγεται κάτι τέτοιο.

Η ιστορική πορεία του Μπάουχαους ήταν αντίστοιχη με την ιστορία της Γερμανίας.

Η έκρηξη της εκβιομηχάνισης στην Αγγλία του 19ου αιώνα, μέσα από την προσπάθεια γεφύρωσης της θεωρίας με την πρακτική εφαρμογή, της τέχνης με την τεχνική κατάρτιση, προκάλεσε την αρχή αλλαγών στη Γερμανία, η οποία (μετά το 1890) δημιούργησε παντού μικρά εργαστήρια κατασκευής οικιακών προϊόντων (έπιπλα, μεταλλικά σκεύη και άλλα) καθημερινής χρήσης. Διαδέχτηκε την Αγγλία στη βιομηχανική παραγωγή, πήρε τα πρωτεία και τα διατήρησε μέχρι τον Α΄ Παγκόσμιο πόλεμο.

Η επακτική ανάγκη αναζήτησης γερμανικής ταυτότητας σε μια εποχή που επικρατούσε έντονο εθνικιστικό κλίμα πέρασε και μέσα από τον σχεδιασμό των παραγόμενων προϊόντων, οδηγώντας στην ίδρυση του Werkbund (1907) στο Μόναχο. Στόχος του, η συνεργασία των καλών τεχνών, της βιομηχανίας και των εφαρμοσμένων τεχνών, με σκοπό τον εξευγενισμό της εμπορικής δραστηριότητας μέσω της εκπαίδευ-

σης. Μεγάλα ονόματα καλλιτεχνών και αρχιτεκτόνων ήταν ιδρυτικά μέλη του όπως ο Βάλτερ Γκρόπιους (από το 1912), μελλοντικός διευθυντής του Μπάουχαους. Με τον συνεργάτη του Άντολφ Μάιερ είχαν σχεδιάσει το παγκοσμίως γνωστό εργοστάσιο παπουτσιών Fagus, ιστορικά πρώτο κτίριο με έναν μη φέροντα τοίχο και αέρινη γυάλινη πρόσοψη, προάγγελος των εξελίξεων της δεκαετίας του '20.

Τα χρόνια πριν από τον Α΄ Παγκόσμιο πόλεμο διακρίθηκαν από οικονομική άνθηση της Γερμανίας και πλήθος κινημάτων για μεταρρυθμίσεις της καθημερινότητας και του πολιτισμού, αποδεκτές από όλα τα κοινωνικά στρώματα. Η κήρυξη του πολέμου έγινε δεκτή με ενθουσιασμό και αξιολογήθηκε ως ευκαιρία ανάδειξης της υπεροχής της. Πολύ αργότερα, το 1916-1917, άρχισαν να διατυπώνονται οι πρώτες αμφιβολίες για τη σκοπιμότητα του πολέμου από καλλιτέχνες και αρχιτέκτονες και υπογράφηκαν τα πρώτα μανιφέστα. Ο Γκρόπιους την αντίστοιχη εποχή από το Βερολίνο πρέσβευε την ανάγκη αλλαγών, θεωρώντας το Werkbund νεκρό. Συγχρόνως κρατούσε επαφή με τη Σχολή Εφαρμοσμένων Τεχνών της Βαϊμάρης, με τον ιδρυτή και διευθυντή της Χένριβαν ντε Βέλντε, και όταν εκφράστηκε η ανάγκη ίδρυσης αρχιτεκτονικής σχολής κατέθεσε τις προτάσεις του, οι οποίες εγκρίθηκαν από την

κυβέρνηση. Με αυτό τον τρόπο προχώρησε η ίδρυση των δύο σχολών υπό μία κοινή ονομασία: «Κρατικό Μπάουχαους της Βαϊμάρης» και ξεκίνησε η μεγαλύτερη καλλιτεχνική σχολή όλων των εποχών, η οποία συνδέθηκε με την ίδρυση της Δημοκρατίας της Βαϊμάρης, ανοίγοντας νέες προοπτικές και πολλά υποσχόμενη σε πολιτισμικό επίπεδο. Ο Γκρόπιους, εμπνευσμένος διευθυντής της, δημοσίευσε τη διακήρυξη-μανιφέστο του Μπάουχαους ενώ έθεσε έναν ακόμη βασικό στόχο, την από κοινού κατασκευή κτιρίων όπου όλοι θα συνέβαλλαν με την τέχνη τους. Καλλιτέχνες, τεχνίτες, χειροτέχνες με ενωμένες δυνάμεις θα δημιουργούσαν το οικοδόμημα του μέλλοντος. Στους διδάσκοντες προσφερόταν η ευκαιρία να κάνουν την τέχνη αναπόσπαστο μέρος της καθημερινής ζωής, καλλιεργώντας μία ευρύτερη αντίληψη σύνθεσης σε πολιτισμικό και βιομηχανικό επίπεδο.

Με τη διορατικότητά του προσκάλεσε αρχικά τρεις πρωτοπόρους καλλιτέχνες δασκάλους: τους Γιохάνες Ίτεν, Λάιονελ Φάινινγκερ και Γκέρχαρντ Μαρκς. Ακολούθησαν πολλά μεγάλα ονόματα: Πάουλ Κλέε, Λόταρ Σράιερ, Μαρσέλ Μπρόιερ, Βασίλι Καντίνσκι, Μαριάνε Μπραντ, Γιόζεφ Άλμπερς, Λάσλο Μοχόλι-Νάγκι.

Στη διδασκαλία κυριάρχησε το δίπολο οικοδόμηση – δημιουργία. Η βαθιά γνώση της

τέχνης, της χειροτεχνίας, της τεχνολογίας, οι στοιχειώδεις μορφές και τα βασικά χρώματα έγιναν κοινό πεδίο συνεργασίας μεταξύ καλλιτεχνών και τεχνιτών, παραμένοντας οι ισχυρές, καθοριστικές έννοιες του Μπάουχαους για όλα τα χρόνια ύπαρξής του. Μέσα από την ανακάλυψη του ρυθμού, της σύνθεσης, διαφορετικών ρυθμών, της αναγνώρισης των υλικών, των μορφών, προχωρούσαν η ευαισθητοποίηση και η προσαρμογή των σπουδαστών, απαραίτητες για τη μετέπειτα ένταξή τους στα εργαστήρια.

Δημιουργήθηκαν εργαστήρια βιβλιοδεσίας, γραφικών τεχνών, τυπογραφίας, υφαντουργίας, αγγειοπλαστικής, μεταλλοτεχνίας, ξυλογλυπτικής. Επίσης δημιουργήθηκε εργαστήριο θεάτρου.

Το Μπάουχαους από τους πρώτους μήνες λειτουργίας του κατηγορήθηκε, κυρίως από συντηρητικούς κύκλους, αφενός ότι προσπαθούσε να επιβάλει κάποια δεδομένα στη βιομηχανία χωρίς να λαμβάνει υπόψη τους κοινωνικούς και οικονομικούς παράγοντες και αφετέρου για τις προοδευτικές του ιδέες. Ο Γκρόπιους προσπάθησε να κρατήσει τη σχολή έξω από πολιτικές αντιπαράθεσεις. Επικεντρώθηκε στην προσπάθεια ανεύρεσης οικονομικών πόρων και απεξάρτησης από την κυβέρνηση. Πρόσθεσε νέες δραστηριότητες στα εργαστήρια, προ-

βάλλοντας το σύνθημα «τέχνη-τεχνολογία, μια νέα ενότητα». Πολλά καθημερινά αντικείμενα λιτού σχεδιασμού, απαλλαγμένου από πρόσθετα στοιχεία διακόσμησης, απόλυτα λειτουργικά, παραμένουν μέχρι σήμερα μοναδικά (καρέκλες, φωτιστικά, τσαγιέρες), ενώ ταυτίστηκαν διεθνώς με την έννοια Μπάουχαους.

Το αποτέλεσμα των εκλογών του 1924 με τη νίκη των συντηρητικών καθόρισε τη συνέχεια. Ο Γκρόπιους με τους διδάσκοντες έκλεισαν τη σχολή και τη μετέφεραν το 1925 στο Ντεσάου, μικρή βιομηχανική πόλη σοσιαλδημοκρατικής κυβέρνησης. Το νέο κτίριο σχεδιάστηκε από το γραφείο του Γκρόπιους.

Το Μπάουχαους του Ντεσάου γνώρισε μεγάλη άνθηση. Προσανατολίστηκε κυρίως στην αρχιτεκτονική. Τόσο το κτιριακό συγκρότημα της σχολής όσο και οι κατοικίες των δασκάλων αποτελούν την επιτομή του μοντέρνου κινήματος της αρχιτεκτονικής.

Το κυρίως κτίριο διακρίνεται για την αυστηρή καθαρότητα των όγκων, τις ορθές γωνίες, τον διαχωρισμό λειτουργιών, τη γυάλινη πρόσοψη, τον λεπτό μεταλλικό σκελετό, την επίπεδη στέγη, αντικείμενο έκπληξης και θαυμασμού. Πρόκειται για έναν αιωρούμενο διάφανο κύβο, παράδειγμα καλλιτεχνικού σχεδιασμού. Το σύ-

νολο του εξοπλισμού σχεδιάστηκε και κατασκευάστηκε στα εργαστήρια του Μπάουχαους.

Επίσης ο σχεδιασμός του συγκροτήματος κατοικιών Τέρτεν, παραγγελία του δήμου Ντεσάου, παραμένει το πλέον ορθολογικό δείγμα λειτουργικής αρχιτεκτονικής. Πρόκειται για μονώροφες μονοκατοικίες ορισμένης τυπολογίας με προκατασκευασμένα στοιχεία. «Ένα κατασκευαστικό παιχνίδι με τεράστιους κύβους», από τους οποίους μπορούσαν να συναρμολογηθούν «κατοικήσιμες μηχανές, ανάλογα με τις ανάγκες και τον αριθμό των κατοίκων», όπως υποστήριζε ο Γκρόπιους.

Ο Γκρόπιους παρέμεινε τρία χρόνια στη διεύθυνση της σχολής. Το 1927 ανέλαβε ο ελβετός αρχιτέκτονας Χάνες Μάιερ, επαναπροσδιορίζοντας τον αρχιτεκτονικό προσανατολισμό. Τελευταίος διευθυντής, το 1930, ήταν ο Λούντβιχ Μις βαν ντερ Ρόε, σημαντικός αρχιτέκτονας-μέλος της γερμανικής πρωτοπορίας. Διέλυσε τη σχολή στο Βερολίνο το 1933 υπό τις ασφυκτικές πιέσεις των Εθνικοσοσιαλιστών, με την έλευσή τους στην εξουσία. Η διάλυση συνέπεσε με εκείνη της Δημοκρατίας της Βαϊμάρης σηματοδοτώντας το τέλος.

Ωστόσο η διάλυση δεν κατάφερε να σβήσει τις ιδέες που αναπτύχθηκαν στο Μπάουχαους. Παραμένει μοναδικό παράδειγμα, δημοφιλές για όλα όσα πέτυχε στα λίγα χρόνια λειτουργίας του. Οι επιρροές του είναι αισθητές στις καλές τέχνες και στην αρχιτεκτονική.

Οι καθηγητές της σχολής του Μπάουχαους έγιναν θρυλικά ονόματα, κυρίως στις ΗΠΑ όπου πολλοί κατέφυγαν, μεταδίδοντας τις ιδέες του διεθνώς. Ο τρόπος διδασκαλίας τους εφαρμόστηκε μεταγενέστερα σε σχολές Καλών Τεχνών και Αρχιτεκτονικής, ενώ παραμένει ως ένας βασικός προβληματισμός αναζήτησης και διάλογου μέχρι σήμερα.

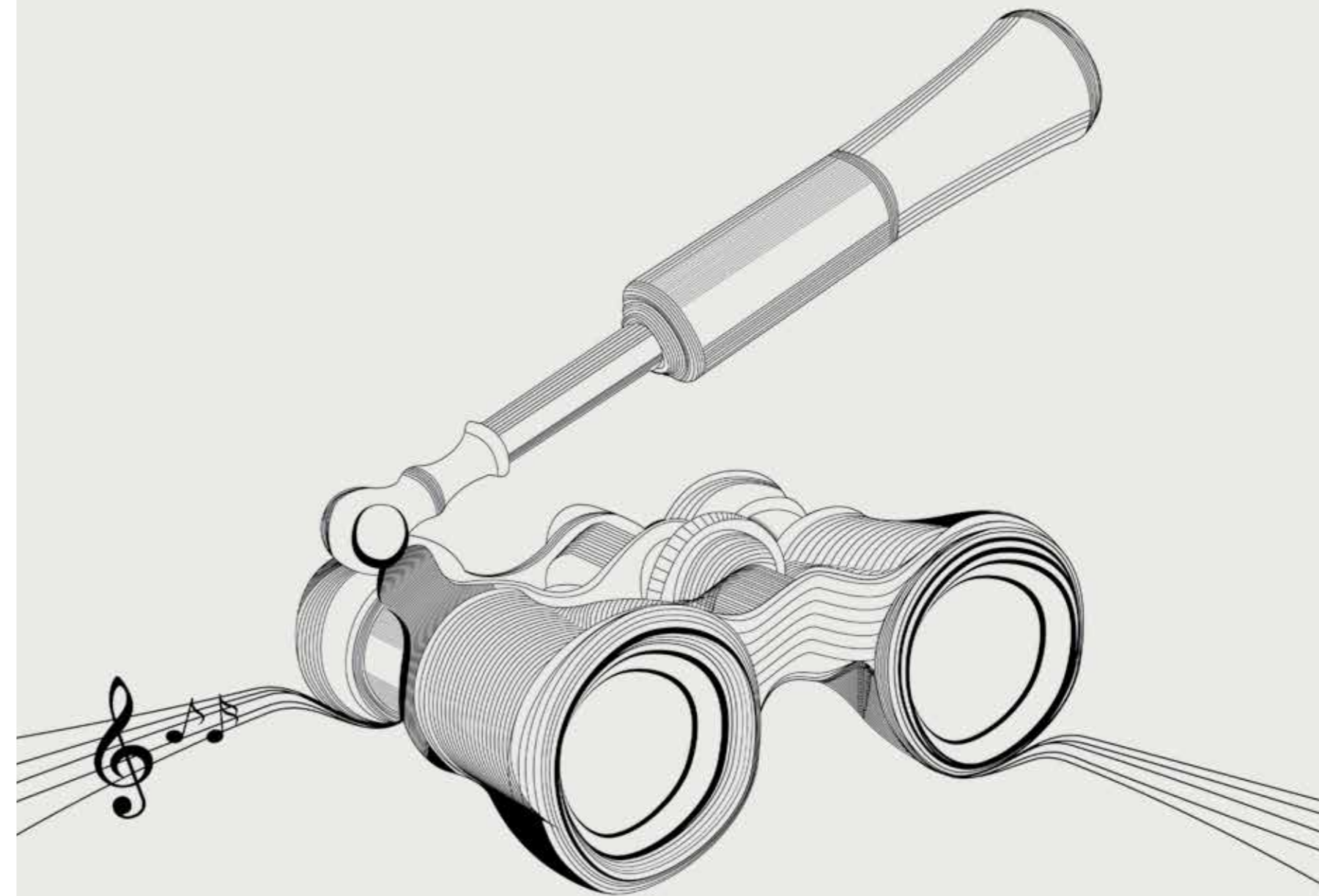
Το κτιριακό συγκρότημα Μπάουχαους του Ντεσάου λειτουργεί ως σχολή και μουσείο. Χαρακτηρίστηκε μνημείο παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς από την UNESCO.

Το νέο μουσείο Μπάουχαους του Ντεσάου, αποτέλεσμα διεθνούς διαγωνισμού (891 συμμετοχές), προβλέπεται να εγκαινιαστεί στις 8 Σεπτεμβρίου του 2019, αποτελώντας την κορύφωση των εκδηλώσεων για τα 100 χρόνια Μπάουχαους.

Η επιλεγμένη αρχιτεκτονική μελέτη του γραφείου Γκονζάλεζ Χινζ Ζαμπάλα, με έδρα τη Βαρκελώνη, προτείνει ένα κτίριο μέσα στο κτίριο. Εξωτερικά διάφανη κατασκευή από γυαλί σχήματος αυστηρού παραλληλεπίπεδου και στο εσωτερικό σε όροφο ένα μαύρο κλειστό συμπαγές μεταλλικό κουτί. Επιλογές που παραπέμπουν στις αρχές του Μπάουχαους του Ντεσάου και διέπνεται από αυτές. Οι συλλογές του Μπάουχαους θα εκτίθενται στο μαύρο κουτί. Στο ισόγειο οι χώροι θα φιλοξενούν πολιτιστικές δραστηριότητες και περιοδικές εκθέσεις.

* Η Άννα Σκιαδά είναι αρχιτέκτων DESA-PARIS.

Bauhaus

ΜΑΖΙ,
ΣΤΗΝ ΤΕΧΝΗ ΚΑΙ ΤΟΝ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟ

ALPHA BANK

Λούι Ψυχογιός: Ντοκιμαντέρ για να αλλάξουμε τον κόσμο

ΤΟΥ
ΓΙΩΡΓΟΥ ΚΡΑΣΣΑΚΟΠΟΥΛΟΥ

Ο ελληνικής καταγωγής σκηνοθέτης, βραβευμένος με Όσκαρ καλύτερου ντοκιμαντέρ για τον Όρμο, κι ένας από τους σημαντικότερους φωτογράφους των ημερών μας επιλέγει για το 21ο Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ δέκα σημαντικά φιλμ για να τα παρουσιάσει στο κοινό της Θεσσαλονίκης, θέλοντας μέσα από αυτά να μας αλλάξει για πάντα.

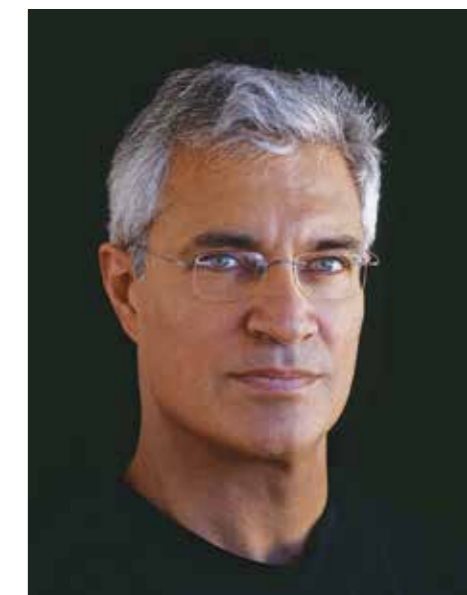
Η χώρα των φραγμάτων

Κυνηγώντας Κοράλλια

«Τα ντοκιμαντέρ δεν θα κάνουν ποτέ κάποιον δισεκατομμυριούχο.
Μπορούν όμως να αλλάξουν τον κόσμο».

Ο Λούι Ψυχογιός

Τα λόγια του Λούι Ψυχογιού δεν αφήνουν καμία απολύτως αμφιβολία για τους λόγους που κάνει το δικό του σινεμά. Τίποτα λιγότερο από κάτι τόσο φιλόδοξο όσο να κάνει τη διαφορά, να αλλάξει νοοτροπίες, να βοηθήσει όσο το δυνατόν περισσότερους ανθρώπους να συνειδητοποιήσουν πως ακόμη και η πιο μικρή πράξη μπορεί να έχει σημαντικό αντίκτυπο. Τα ντοκιμαντέρ του Λούι Ψυχογιού μιλούν για ζητήματα που μας αφορούν όλους, τη σχέση μας με τον πλανήτη στον οποίο κατοικούμε, το αποτύπωμα που αφήνουμε, τις πληγές που θα πρέπει να προσπαθήσουμε να γιατρέψουμε, είναι όμως πάνω απ' όλα απόλυτα προσωπικά. Στα τρία φιλμ που έχει σκηνοθετήσει μέχρι σήμερα, τα *Όρμος*, *Racing Extinction* και *The Game Changers*, εμπλέκεται ο ίδιος επί προσωπικού, είναι οι δικές του ανησυχίες που μεταμορφώνουν την κάμερά του σε εργαλείο ενός σινεμά με σκοπό και «ατζέντα», με συνεί-

δηση της ευθύνης που συνεπάγεται η δύναμη του μέσου. Στον *Όρμο* μέσα από ένα ντοκιμαντέρ-θρίλερ κατόρθωσε να αναδείξει σε παγκόσμιο ζήτημα τη σφαγή των δελφινιών στον όρμο Ταϊτζι της Ιαπωνίας, αλλά και τον κίνδυνο που ελλοχεύει για την υγεία η κατανάλωση του μολυσμένου από υδράργυρο κρέατός τους. Το *Racing Extinction* κατέγραψε τις προσπάθειες μιας ομάδας ακτιβιστών να αφυπνίσουν τον κόσμο και να σταματήσουν αυτό που μοιάζει να είναι η μεγαλύτερη εξαφάνιση ειδών στην ιστορία. Το *The Game Changers* θέλησε να αντιμετωπίσει τον μύθο που θέλει το κρέας να είναι απαραίτητη τροφή για την επιβίωση του ανθρώπου και υγιεινή διατροφική επιλογή. Όλα τα παραπάνω είναι ζητήματα που τον αφορούν απόλυτα, ξεκινώντας από την αγάπη του για τον ίδιο τον πλανήτη μας και τη θάλασσα που τον έφερε αρχικά στην περιπέτεια του *Όρμου*, μέσα από τη δημιουργία της Oceanic Preservation

Μια άβολη αλήθεια

Society, ενός οργανισμού για τη σωτηρία των ωκεανών που ίδρυσε με τον (δισεκατομμυριούχο) Τζιμ Κλαρκ όταν αναρωτήθηκαν ποιος θα έκανε κάτι για την προστασία τους και η απάντηση που έδωσαν ήταν «εμείς οι δύο». Η αφύπνιση του κοινού μέσα από τα ντοκιμαντέρ ήταν ο τρόπος που θέλησαν να το κάνουν, αφού ο Λούι Ψυχογιός ήταν ήδη ένας από τους πιο διάσημους φωτογράφους της Αμερικής, έχοντας προσληφθεί από το *National Geographic* σε ηλικία μόλις 23 χρονών κι αφού είχε ήδη κερδίσει μια σειρά από φωτογραφικά βραβεία στη διάρκεια των σπουδών του. Και πολύ πριν ξεκινήσει να κάνει σινεμά είχε πάρει μια γεύση για το πώς ακόμη και οι προσπάθειες λίγων ανθρώπων ή η ευκαιρία να αναδείξεις ένα πρόβλημα σε ένα κοινό που συχνά το αγνοεί μπορεί να κάνουν τη διαφορά. Η πρώτη του δουλειά για το περιοδικό ήταν ένα θέμα για τα σκουπίδια που πρότεινε ο ίδιος, σε μια εποχή που σε ολόκληρη την Αμερική υπήρχε μόνο ένα υποχρεωτικό πρόγραμμα ανακύκλωσης. «Ο τίτλος που πρότεινα ήταν “Αστικά Μεταλλεύματα” για να δώσω την αίσθηση ότι όλα αυτά που πετούσαμε στα σκουπίδια ήταν στην πραγματικότητα πολύτιμα. Κατέληξε να είναι στο εξώφυλλο του περιοδικού και να διαβαστεί από 44 εκατομμύρια ανθρώπους. Δεν θέλω να πω ότι λόγω αυτού του άρθρου άλλαξε ο κόσμος, αλλά σίγουρα

έπαιξε έναν ρόλο στην αλλαγή. Όταν βλέπεις εικόνες από κάτι τόσο επίμαχο όσο τα σκουπίδια στο εξώφυλλο του αγαπημένου σου περιοδικού, σε κάνει να αλλάζεις γνώμη για τον τρόπο που σκέφτεσαι. Για πολλούς ανθρώπους ήταν η πρώτη φορά που σκέφτηκαν ότι τα σκουπίδια μπορεί να έχουν αξία. Και τώρα, κάθε φορά που βλέπω κάδους ανακύκλωσης σχεδόν παντού, νιώθω ότι συνέβαλα κι εγώ λίγο σε αυτό. Και αυτή η διαδρομή με βοήθησε να καταλάβω πως μια δυνατή ιστορία και μια σειρά από εξίσου δυνατές εικόνες μπορούν να αλλάξουν τον κόσμο». Κι έτσι εδώ και περισσότερα από δέκα χρόνια, πολύ πριν ο Όρμος φτάσει στα φεστιβάλ και τις αίθουσες του πλανήτη, πριν κερδίσει κάθε πιθανό βραβείο, μέχρι το Όσκαρ καλύτερου ντοκιμαντέρ, ο Λούι Ψυχογιός ήξερε πως ο τρόπος του για να προσφέρει ο ίδιος κάτι στον αγώνα για αλλαγή δεν ήταν άλλος από τα ντοκιμαντέρ. Έχοντας εκπαιδευτεί από τη δουλειά του ως φωτογράφου να συλλαμβάνει την ουσία όχι απλά της πραγματικότητας μα και ιδεών μέσα από εικόνες και οδηγούμενος από τη δική του τελειομανία να εξαντλεί την ερευνητική του ικανότητα εμβαθύνοντας στο θέμα του, ο Ψυχογιός αφιέρωσε όλη του την ενέργεια στα βαθιά πολιτικά του ντοκιμαντέρ, ξέροντας πολύ καλά γιατί κάνει σινεμά. «Ο στόχος μου είναι να κάνω ταινίες που δεν φέρνουν μόνο συνειδη-

Before The Flood, μία παραγωγή του *National Geographic*

Το ανθρώπινο στοιχείο. Φωτογραφία: © 2018 James Balog | Earth Vision Institute

τοποίηση κι αφύπνιση, μα που εμπνέουν τους ανθρώπους να παρακινηθούν και να αλλάξουν τον βηματισμό τους στο παράλογο μονοπάτι στο οποίο βρίσκεται η ανθρωπότητα. Για μένα οι ταινίες δεν είναι απλά διασκέδαση. Είναι το πιο δυνατό όπλο στον πλανήτη. Ένα όπλο μαζικής δημιουργίας».

Στο 21ο Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ Θεσσαλονίκης ο Λούι Ψυχογιός θα είναι παρών με ένα ολόκληρο τέτοιο «οπλοστάσιο», αφού κλήθηκε να επιλέξει δέκα από τα πιο σημαντικά κατά τη γνώμη του ντοκιμαντέρ και να τα παρουσιάσει στο κοινό. Η επιλογή του αποτελείται από φιλμ στο ίδιο μήκος κύματος με τα δικά του, που θα μπορούσαν να ιδωθούν ως προπομποί ή επίγονοί τους, ταινίες που φιλοδοξούν να σας κάνουν να αλλάξετε τον τρόπο που βλέπετε τον κόσμο. Και ίσως στη συνέχεια να σας πείσουν να προσπαθήσετε να αλλάξετε τον κόσμο. Όπως γράφει ο ίδιος ο Λούι Ψυχογιός στον Α΄ Κατάλογο του φεστιβάλ: «Τα ντοκιμαντέρ σε αυτό το πρόγραμμα είναι αυτά που με έχουν εμπνεύσει, που με έχουν κάνει να σκεφτώ και να αισθανθώ, αυτά που τελικά με έχουν αλλάξει. Ο κόσμος είναι ένα λίγο καλύτερο μέρος ακριβώς επειδή κάποιοι ντοκιμαντερίστες είναι εκεί έξω, επιτελώντας ένα έργο, εκπληρώνοντας μια αγγελική αποστολή. Και αυτό για μένα είναι ανεκτίμητο».

Blackfish – η ιστορία μιας φάλαινας δολοφόνου

Πολιτικώς ορθό hashtag γυναίκα

ΤΗΣ ΔΗΜΗΤΡΑΣ ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΥ

Μέση δακτυλίδι: Η Μπάρμπι αλλιώς

Αν το πολιτικώς ορθό είχε πρόσωπο, πώς θα έμοιαζε; Κάτι που σήμερα είναι πολιτικώς ορθό αύριο μπορεί να μοιάζει ξεπερασμένο, μεθαύριο προσβλητικό. Τα εργαλεία εξελίσσονται, τα πανό μεταμορφώνονται σε hashtags, η ρητορική αλλάζει, χιλιάδες μάχες γύρω μας, αμφίρροπες, παθιασμένες, μας ζητούν να πάρουμε θέση: τη «σωστή» θέση. Αλίμονο αν βρεθεί κάποιος στο λάθος στρατόπεδο. Αλίμονο αν αρθρώσει άποψη ενάντια στο πολιτικώς ορθό. Πέντε ντοκιμαντέρ που προβάλλονται στο φετινό φεστιβάλ μάς υπενθυμίζουν πόσο ανώδυνο είναι να κρίνεις εκ του ασφαλούς και πόσο γενναίο να παριστάνεις τον ατρόμητο σε μια άνιση μάχη. Την ατρόμητη, για να είμαστε ακριβείς.

Επάνω Μέριλ Στριπ, κάτω Νάταλι Πόρτμαν στο Αυτό αλλάζει τα πάντα

Αν ήμουν Αφροαμερικανός, θα μπορούσα να αυτοαποκαλούμαι νέγρος. Όμως δεν είμαι. Κι έτσι δεν έχω κανένα δικαίωμα να χρησιμοποιώ μια λέξη-συνώνυμο του ρατσισμού. Είμαι όμως γυναίκα, κι έτσι μπορώ να εκφράζω την άποψή μου για κινήματα όπως το #metoo ή το #timesup πιο ελεύθερα απ' όσο ένας άντρας. Είμαστε ελεύθεροι να μιλάμε για όλα; Είμαστε ελεύθεροι να μιλάμε για όλα όπως πρέπει. Γεννιόμαστε σε στρατόπεδα. Είτε το θέλουμε είτε όχι. Μια Αφρικανή η οποία γεννιέται σε μια φυλή που πιστεύει ακόμη στη φρικτή πρακτική της κλειτοριδεκτομής και θα την υποστεί ως παιδί δεν μπορεί να συγκριθεί με ένα κορίτσι που γεννιέται στη Δύση και ονειρεύεται να αποκτήσει την πρώτη της Μπάρμπι. Παραδόξως όμως, και τα δυο αυτά κορίτσια αποτελούν –εν αγνοία τους– τα κυρίαρχα πόνια μιας επικής μάχης που δίνεται κάθε μέρα στη σκακιέρα των πιο βασικών ανθρωπινων δικαιωμάτων.

Ένα κορίτσι που ονειρεύεται να γίνει καπετάνιος και της δείχνουν την κουζίνα. Ένα κορίτσι που ονειρεύεται να γίνει ηθοποιός και της δείχνουν το κρεβάτι. Γυναίκα στην Ευρώπη. Γυναίκα στη Μέση Ανατολή. Χριστιανή. Μουσουλμάνα. Άθεη. Ετεροφυλόφιλη. Ομοφυλόφιλη. Αμφιφυλόφιλη. Για ποια γυναίκα μιλάμε; Ας ξεκινήσουμε από αυτό. Η γυναικεία σεξουαλικότητα χρησιμοποιήθηκε, εκφράστηκε, καταπιέστηκε, διασύρθηκε, επαναστάτησε, πάντα στους κόλπους πατριарχικών κοινωνιών. Δικαιώματα κατακτήθηκαν, όμως όχι παντού. Στη #γυναικεία ηδονή της Μπάρμπαρα Μίλερ, πέντε γυναίκες, από πέντε σημεία του πλανήτη, προσπαθούν να αποτινάξουν απ' το σώμα τους, κι απ' το σώμα των γυναικών παντού, τα δεσμά των θρησκευτικών επιταγών, των κοινωνικών προκαταλήψεων, της πατριαρχικής επιβολής

εξουσίας. Υπομένουν απειλές, εξοστρακισμούς και βία, γιατί επιλέγουν να μιλήσουν ανοικτά για όσα μένουν επί αιώνες ανεπίτιστα σε κλειστές κοινωνίες. Ο αγώνας για χειραφέτηση προϋποθέτει συνειδητή έκθεση στον απόλυτο κίνδυνο. Πρόσφατα, οι αποκαλύψεις που ήρθαν στο φως στο γιγαντιαίο κύμα των κινημάτων κατά της σεξουαλικής παρενόχλησης άλλαξαν τους κανόνες του παιχνιδιού. Σε καθορισμένη γεωγραφία. Ο Τομ Ντόναχιου στο Αυτό αλλάζει τα πάντα στρέφεται στις ισχυρές του Χόλιγουντ, στη Μέριλ Στριπ, στην Τζίνια Ντέιβις, τη Νάταλι Πόρτμαν, σε γυναίκες που έχουν τη δύναμη να αλλάξουν την Ιστορία. Εξομολογούνται τις δικές τους εμπειρίες, αποκαλύπτοντας τις άγνωστες πτυχές της βιομηχανίας του θεάματος που ευθύνονται για την ελλιπή αντιπροσώπευση των γυναικών. Το κάλεσμά τους, κάλεσμα ευθύνης, αντηχεί στο Χόλιγουντ, αλλά και εκτός των τειχών του.

Η Κέιτ Μπλάνσετ στο *Αυτό αλλάζει τα πάντα*

Άλλη μια φιγούρα που διαμόρφωσε συνειδήσεις, επιθυμίες και τα όνειρα ζωής εκατομμυρίων κοριτσιών σε τρυφερή ηλικία ήταν αυτή μιας κούκλας. Η αγέραστη Μπάρμπι, σύμβολο

της ποπ κουλτούρας, αλλά και στόχος δριμείας κριτικής από το φεμινιστικό κίνημα, κλείνει φέτος τα εξήντα. Στο ντοκιμαντέρ *Μέση δαχτυλίδι: Η Μπάρμπι αλλιώς*, σε σκηνοθεσία Αντρέα

Νέβινς –που προβάλλεται στο πλαίσιο του American Film Showcase, σε διοργάνωση Exile Room, με την υποστήριξη της πρεσβείας των ΗΠΑ στην Αθήνα–, συναντάμε τους πραγματικούς ανθρώπους πίσω από την κούκλα που φέρουν την ευθύνη για όσα αντιπροσωπεύει η Μπάρμπι. Σε αντίθεση με την ίδια και τα ανθρωπίνως ανέφικτα χαρακτηριστικά της, οι γυναίκες πίσω από τον κολοσσό της βιομηχανίας παιχνιδιών είναι γυναίκες της διπλής πόρτας. Σε εκείνες πέφτει το βάρος της απόφασης να μεταμορφώσουν την Μπάρμπι σε ένα νέο δυναμικό πρότυπο. Η διαδρομή μιας κούκλας που χαράσσεται σε παράλληλη πορεία με τον αγώνα των γυναικών για ισότητα. Αγώνας δύσκολος, μιας και δεν αλλάζει συνειδήσεις ενήλικων γυναικών αλλά παιδιών, τα οποία στη θέα της νέας πιο γεμάτης Μπάρμπι αντιδρούν αυθόρμητα: «Μα είναι χοντρή!».

Πώς ορίζει ένα κορίτσι την έννοια «χοντρή»; Πώς στοιχειοθετεί ένας ενήλικας την έννοια «κανονικός»; Το ντοκιμαντέρ *Νορμάλ*, σε σκηνοθεσία Αντέλε Τούλι, μιλά για τα στερεότυπα που μας διαπλάθουν και εστιάζει στον τρόπο με τον οποίο εγγράφονται η ανδρική και η γυναικεία ταυτότητα στον ψυχισμό των

#γυναικεία ηδονή

Maiden

ανθρώπων. Από τη στιγμή της γέννησης, το κοινωνικό φύλο διαμορφώνει τη συμπεριφορά μας. Έχουμε την ψευδαισθήση της ελεύθερης επιλογής, μέχρι να συνειδητοποιήσουμε πως όσα σκεφτόμαστε, όσα νιώθουμε ή φοβόμαστε είναι απόρροια μιας κοινωνικής κατάταξης, μιας αξιολόγησης βάσει γενετικών χαρακτηριστικών. Τι σημαίνει κανονικό; Ποιο είναι το πρότυπο, το υπόδειγμα που ακολουθεί; Αν προσδιορίζεται με βάση τις αποκλίσεις, ποιες είναι οι αποκλίσεις; Τι σημαίνει απόκλιση;

Και πάλι η απάντηση προϋποθέτει γνώση περισσότερων στοιχείων. Πού, πότε;

Μια απόκλιση που άλλαξε τον κόσμο της ιστιοπλοΐας παγκοσμίως ήταν το –αποκλειστικά– γυναικείο πλήρωμα του ιστιοπλοϊκού «Maiden» το 1989. Η ιστορία αυτή όπως καταγράφεται στο ντοκιμαντέρ *Maiden* του Άλεξ Χολμς, το οποίο θα προβληθεί ως ταινία λήξης του 21ου Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ Θεσσαλονίκης στις 10 Μαρτίου, είναι ένα παράτολμο ταξίδι και μαζί μια αλληγορία για την αυταπάρνηση. Η καπετάνισσα Τρέισι Έντουαρντς και το πλήρωμά της αποφάσισαν να πάρουν μέρος στον αγώνα ιστιοπλοΐας «The Whitbread Round the World Race» (που έχει πλέον μετονομαστεί σε «Volvo Ocean Race»). Έως τότε, οι γυναίκες μπορούσαν να συμμετέχουν σε πληρώματα ως μαγερίσες, στην καλύτερη περίπτωση. Η Έντουαρντς θα μπορούσε πολύ εύκολα να εγκαταλείψει την ιδέα, όταν κατάλαβε ότι έπρε-

πε να αντιμετωπίσει τον σεξισμό, τον κλεισασμό των ΜΜΕ και την υποτίμηση των συναθλητών της. Όταν ξεκίνησε ο αγώνας, ο σεβασμός για το πλήρωμα του «Maiden» ήταν ανύπαρκτος. Ήταν τα «κορίτσια με σέξι μαγιό», τα οποία κατάφεραν να διακριθούν, να αποδείξουν την αξία τους και, ενάντια σε κάθε πρόβλεψη, να μεταμορφώσουν την όψη ενός αθλήματος που εξυμνούσε την αντρική υπεροχή.

Κάθε μάχη για τα βασικά ανθρώπινα δικαιώματα, ανεξαρτήτως έκβασης, είναι μια ψηφίδα

στο τεράστιο –υπό διαμόρφωση– ψηφιδωτό της ανθρώπινης εξέλιξης. Αδύνατον να δούμε τι σχηματίζει η τελική εικόνα, καθώς απέχουμε χιλιάδες κομμάτια από την ολοκλήρωσή του. Προς το παρόν, ψάχνουμε στα τυφλά να βρούμε τη σωστή θέση κάθε ψηφίδας. Και αναρωτιόμαστε διαρκώς: Είμαστε σίγουροι για όσα γνωρίζουμε;

Αν όλο το κείμενο που μόλις διαβάσατε χρησιμοποιούσε μόνο το θηλυκό γένος θα ήταν πολιτικός ορθός: Ή θα ξένιζε; Είμαστε σίγουρες για όσα γνωρίζουμε; ♀

Νορμάλ

(Μιλάμε για) όσα μας αγγίζουν

Αμυγδαλιά

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: ΡΟΜΠΙ ΕΚΣΙΕΛ

Από 2 συμμετοχές στο Διαγωνιστικό Τμήμα κι άλλες 28 ταινίες, καταναμμένες σε διάφορες ενότητες ανάλογα με τη θεματική τους, αποτελείται το επίσημο ελληνικό πρόγραμμα του φετινού Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ. Ας πάρουμε μια πρώτη γεύση απ' όσα μας επιφυλάσσουν.

ΔΙΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟ ΤΜΗΜΑ

Απολιθώματα

Του Πάνου Αρβανιτάκη

Μεσαίου μήκους «ακτινογραφία» της καθημερινότητας στον δήμο Εορδαίας, μια «τεχνητή» κοινότητα της ΔΕΗ στη δυτική Μακεδονία, μέσα από τη μετάλλαξη του από τις δραστηριότητες του ίδιου του οργανισμού. Ένας τόπος που μοιάζει όλο και περισσότερο «ξένος» και ανοίκειος, έρμαιο μιας αέναης διαδικασίας που δεν σταματάει ποτέ. Άνθρωποι και μηχανές στήνουν ένα σκηνικό δυσοίωνου μέλλοντος, την ίδια στιγμή που ο μόχθος και η ελπίδα διαφυγής το εξανθρωπίζουν.

Αμυγδαλιά

Της Χριστίνας Φοίβη

Ο τίτλος του φιλμ της πρωτοεμφανιζόμενης Χριστίνας Φοίβη αφορά το δέντρο που ανθίζει στις αρχές της άνοιξης, αλλά και τη λέξη που στοιχειώνει μία από τις αφηγήτριές του από τη στιγμή που εγκαθίσταται στην Ελλάδα ως παιδί. Μαζί της, τέσσερις ακόμα γυναίκες μοιράζονται

προσωπικές εμπειρίες για το τι σημαίνει να νιώθεις «ξένος» σε μια χώρα που θυμίζει μεσογειακή καρτ ποστάλ. Το φυσικό περιβάλλον λειτουργεί ως καταφύγιο και συνοδοιπόρος των γυναικών αυτών, οι οποίες, σε διαρκή διαπραγμάτευση με την έννοια της «ελληνικότητας» και επινοώντας μια νέα γλώσσα βασισμένη στο φυσικό τοπίο και την ανθρώπινη κίνηση, προσπαθούν να επαναπροσδιορίσουν τις ταυτότητές τους στο σύγχρονο ελληνικό τοπίο.

ΜΝΗΜΗ / ΙΣΤΟΡΙΑ

Ανθούλα

Του Γιάννη Μισουρίδη

Ο σκηνοθέτης του *Lost Bodies*, που αφηγούνταν την ιστορία των βετεράνων ροκάδων Θάνου Κόη και Αντώνη Παπασπύρου, ιδρυτών του ομώνυμου εναλλακτικού συγκροτήματος, περνά από το μουσικό ντοκιμαντέρ στο τοπογραφικό, ξεναγώντας μας σε ένα εγκαταλειμμένο χωριό των Κυκλάδων και ξεδιπλώνοντας την ιστορία του μέσα από σύμβολα που χαράζει πάνω στις πέτρες και τα χαλάσματα ένα παιδί με νοητική υστέρηση.

Απολιθώματα

Ανθούλα

Ίχνη

Φιλοθέη, η Αγία των Αθηνών

Ίχνη

Του Θάνου Τσάντα

Με γραφή ντοκιμαντέρ και με αναζήτηση βαθύτερα πολιτική, η μικρού μήκους δουλειά του Θάνου Τσάντα ξαναφέρει στο προσκήνιο τη βασανιστική ιστορία των αγνοουμένων της εισβολής στην Κύπρο. Δίπλα στα ανθρώπινα δράματα, με τους αγνοούμενους που έχουν λησμονηθεί για λόγους (και) πολιτικής διευθέτησης, η ιστορία των κλεμμένων αρχαιολογικών θησαυρών του νησιού αποτελεί μια κατάθεση βουβής αδικίας.

Φιλοθέη, η Αγία των Αθηνών

Της Μαρίας Χατζημικήλη-Παπαλιού

Τον 16ο αιώνα, κατά τη διάρκεια της Τουρκοκρατίας, μια γυναίκα ορθώνει το ανάστημά της στον Σουλεϊμάν τον Μεγαλοπρεπή. Ελευθερώνει άντρες και γυναίκες από τα σκλαβοπάζαρα, ιδρύει το πρώτο σχολείο γυναικών στην Ελλάδα και στην Ευρώπη, χτίζει νοσοκομείο όπου νοσηλεύονται δωρεάν Έλληνες, Τούρκοι και Φράγκοι, προσφέρει καταφύγιο σε κακοποιημένες γυναίκες. Οι κατακτητές και το κατεστημένο θα τη φυλακίσουν, μέχρι που θα βρει μαρτυ-

ρικό θάνατο το 1589. Το πορτρέτο τούτης της επαναστάτριας πριν από την Επανάσταση, της αγίας Φιλοθέης των Αθηνών, ξεδιπλώνει η νέα ταινία της έμπειρης σκηνοθέτιδος και παραγωγού Μαρίας Χατζημικήλη-Παπαλιού, που δεν έχει πάψει να υπηρετεί το ντοκιμαντέρ εδώ και τέσσερις δεκαετίες, από την εποχή του πολυβραβευμένου Αγώνα των τυφλών.

Ο αντιφασιστικός αγώνας

στη Μέση Ανατολή

Του Λεωνίδα Βαρδαρού

Ο δημιουργός του αποκαλυπτικού ιστορικού ντοκιμαντέρ *Ludlow*, ο Έλληνας στους Πολέμους του Άνθρακα μας μεταφέρει τώρα στο 1941, στις μέρες του πολέμου, της πείνας και των μεγάλων κυμάτων της προσφυγιάς, που όμως είχαν διαδρομές αντίστροφες από τις σημερινές: Από την κατεχόμενη Ελλάδα, όσοι δεν πνίγονται περνάνε στα τουρκικά παράλια κι από εκεί σε Κύπρο, Αίγυπτο, Συρία. Οι γυναίκες με τα μικρά και τους ηλικιωμένους καταλήγουν στους καταυλισμούς, ενώ οι άντρες «στολή και δρόμο για την Παλαιστίνη», στις ελληνικές ένοπλες δυνάμεις της Μέσης Ανατολής. Σύντομα, οι επεμ-

βάσεις των Άγγλων θα σηματοδοτήσουν την αρχή του Εμφυλίου.

Η ανατολή έδυσε

Του Αλέξανδρου Παπαηλιού

Πώς, τότε και γιατί κόπηκε ο ομφάλιος λώρος που συνέδεε την Ελλάδα με τη Μικρά Ασία; Το ντοκιμαντέρ του Αρκάδα Αλέξανδρου Παπαηλιού, σκηνοθέτη του πολυβραβευμένου *Πατρίδα είναι η παιδική ηλικία*, ανικνεύει τα γεγονότα που οδήγησαν σε αυτό το ιστορικό «σχίσμα» μέσα από τον λόγο και τα συναισθήματα ενός πολεμικού ανταποκριτή, δημοσιογράφου και ποιητή, ο οποίος προβάλλει σε όλο του το μέγεθος το ανθρώπινο δράμα εν μέσω σκληρών μαχών και επιβίωσης στα ερείπια.

Ματαρόα. Το ταξίδι συνεχίζεται...

Του Ανδρέα Σιαδήμα

Τον Δεκέμβριο του 1945, 150 έλληνες φοιτητές επιβιβάζονται στο νεοζηλανδικό πλοίο *Ματαρόα* με τελικό προορισμό το Παρίσι. Μια δραματική έξοδος από τη φλεγόμενη Ελλάδα που έμελλε να σηματοδοτήσει ανεξίτηλα τις πνευματικές και καλλιτεχνικές εξελίξεις της μεταπολεμικής

Ληλασία δίχως τέλος

Ο αναφασιστικός αγώνας στη Μέση Ανατολή

Η ανατολή έδωσε

Ματαρώ. Το ταξίδι συνεχίζεται...

Άκρα

Ευρώπης. Έλληνες που επηρέασαν καθοριστικά τη σκέψη, τις τέχνες και τις επιστήμες σε παγκόσμιο επίπεδο, σε ένα ντοκιμαντέρ που ανιχνεύει μαρτυρίες και απομνημονεύματα και ξετυλίγει πορείες θριαμβικές που δεν έπαψαν να εμπνέουν γενιές και γενιές.

Ληλασία δίχως τέλος Του Άγγελου Αμπάζογλου

Αφορμώμενη από την τρέχουσα συνταγή «διάσωσης» της Ελλάδας, που εφαρμόζεται σταδιακά και στην υπόλοιπη Ευρώπη, η νέα ταινία του Ελληνογάλλου Άγγελου Αμπάζογλου, δημιουργού του *Τα γλυκά όνειρα του Μουσταφά*, εξερευνά τους λόγους που οδήγησαν την Ελλάδα –και πίσω απ' αυτήν ολόκληρη τη Γηραιά Ήπειρο– στη σημερινή βαθύτατη κρίση, κάνοντας αναδρομή στις ιστορικές εξελίξεις που την προανήγγειλαν, την τροφοδότησαν και την καθόρισαν από τα χρόνια του 1930 μέχρι σήμερα.

ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Άκρα Της Δήμητρας Μπαμπαδήμα

Ένας αθλητής πέφτει στη θάλασσα για να διανύσει 140 χιλιόμετρα κολυμπώντας. Όνειρό του, να απενθυμίσει σε όλους την ύπαρξη του ακριτι-

κού Καστελόριζου, του ανατολικότερου νησιού της Ευρώπης – να καταφέρει να το ξαναβάλει στον ελληνικό χάρτη. Ένα ταξίδι που διδάσκει πώς πετυχαίνουμε μέχρι να αποτύχουμε και πώς, αφού αποτύχουμε, μπορούμε να ξεκινήσουμε να παλεύουμε για την επιτυχία πάλι από την αρχή.

Μία ζωή Του Ντίνου Γιώτη

«Έζησα άραγε σωστά ή μήπως σπατάλησα το μερίδιο του χρόνου που μου έτυχε;» Το ντοκιμαντέρ του Ντίνου Γιώτη εστιάζει σε σπουδαίες προσωπικότητες στο μεταίχμιο της ζωής τους, που καταθέτουν το πολύτιμο απόσταγμα του βίου τους, ενώ παρακολουθούμε τη ζωή ενός παιδιού παράλληλα με τον πλου ενός μικρού ξύλινου караβιού: από τις πηγές ενός ποταμού έως τις εκβολές στη θάλασσα, σε αντιστοιχία με την πορεία του ανθρώπου από τη γέννηση μέχρι τον θάνατο.

Το άλογο που είμαι Του Μένιου Καραγιάννη

Τι είναι τρέλα, τι χαρακτηρίζει τον τρελό και τι βιώνει ο ίδιος; Μήπως σε όλους μας υπάρχει ένα κομμάτι εκτός λογικής; Στη νέα ταινία του δημιουργού του βραβευμένου ντοκιμαντέρ *Πατρίδα από μάρμαρο*, οκτώ διαφορετικές προσωπικότη-

τες μιλούν για τη σχέση τους με την τρέλα. Μέσα από τη μουσική, την ποίηση, τον πόνο, ελευθερώνουν το άλογο που φέρουν μέσα τους, εκφράζοντας κάτι που υπερβαίνει το άμεσα κατανοητό από την κοινή αντίληψη και τη σκέψη.

Το Συκόσπιτο Του Πίτζι Καμπούρογλου

Η ταινία του νεόκοπου Πίτζι Καμπούρογλου παρακολουθεί επί ένα επτάμηνο την καθημερινότητα δέκα νεαρών προσφύγων και ακτιβιστών διαφορετικών εθνικοτήτων (συν ενός... γάτου) που παραμένουν σε μια κατάληψη στη Θεσσαλονίκη με το όνειρο της διαφυγής στη Γερμανία μέσω της βαλκανικής οδού. Για να το καταφέρουν, θα έρθουν αντιμέτωποι με διαρκείς αναποδιές και κινδύνους που απειλούν όσους ζουν και κινούνται στο περιθώριο της οργανωμένης κοινωνίας.

Μέχρι τη θάλασσα Του Μάρκου Γκαστίν

Ο δημιουργός των ντοκιμαντέρ *Μασσαλία*, *μακρινή κόρη* και *Θέμις* μας εισάγει τώρα στην κλινική της Φυσικής Ιατρικής και Αποκατάστασης του ΚΑΤ. Θύματα τροχαίων, εργατικών ή άλλων ατυχημάτων, με τη βοήθεια του προσωπικού του νοσοκομείου, των μελών των οικογενειών τους, αλλά και των άλλων ασθενών, αγωνίζονται να επανακτήσουν τις

Μία ζωή

Το Συκόσπιτο

Ίρβινγκ Παρκ

Το άλογο που είμαι

λειτουργίες τους. Μια πολύμηνη καθημερινή πάλη, στη διάρκεια της οποίας πρέπει να μάθουν ξανά από την αρχή απλές καθημερινές κινήσεις – σε ορισμένες περιπτώσεις ακόμα και τον λόγο.

Ίρβινγκ Παρκ Του Παναγιώτη Ευαγγελίδη

Μετά το *They Glow in the Dark*, ο Παναγιώτης Ευαγγελίδης, έγκριτος μεταφραστής, συγγραφέας και σεναριογράφος (*Στρέλλα*, *Ξενία*), ξαναπερνά πίσω από τον φακό για να εστιάσει στην ιστορία τεσσάρων εξηντάρηδων γκέι αντρών που ζουν ως «Αφέντες» και «Σκλάβοι» στο σημερινό Σικάγο. Μια οικογένεια που βασίζει τις αρχές της στην ελεύθερη επιλογή και τη συναινεση στην απώλεια της προσωπικής ελευθερίας προς χάριν της επιθυμίας του Άλλου.

ΠΑΡΟΥΣΙΑ ΤΟΥ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΗ

Εξωδιαστημικά παιδιά Του Γιώργου Γκουεζού

Τα «εξωδιαστημικά» παιδιά εξερευνούν τούνελ και μετατρέπουν εγκαταλειμμένα εργοστάσια σε υπαίθριες γκαλερί. Το καλλιτεχνικό τους έργο είναι άγνωστο και καλά κρυμμένο μέσα σε παλιές βιομηχανικές δομές ανά την Ελλάδα. Τοιογραφίες μεγάλης κλίμακας και προσωπικά βιώματα

ΓΙΑ ΤΟΝ ΓΙΩΡΓΟ ΚΑΡΥΠΙΔΗ

Με μια ειδική προβολή τιμά το Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ τη μνήμη του Γιώργου Καρυπίδη, που έφυγε από τη ζωή πριν από λίγες εβδομάδες. Πρόκειται για την προβολή της σπάνιας ταινίας του **Ο Ζωγράφος Θεόφιλος**, που γυρίστηκε το 1979. Ντοκιμαντέρ πάνω στον βίο και το έργο του κορυφαίου μας λαϊκού ζωγράφου, σε κείμενο του Οδυσσέα Ελύτη (με βάση το δικό του ομώνυμο δοκίμιο, που πρωτοεκδόθηκε το 1973 από τις εκδόσεις Αστέριας) και αφήγηση του Φάνη Χηνά, το φιλμ είχε αποσπάσει στο 20ό Φεστιβάλ Ελληνικού Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης του 1979 το Πρώτο Βραβείο Μικρού Μήκους Ταινίας.

Απόφοιτος της Σχολής Καλών Τεχνών και της Ακαδημίας Κινηματογράφου του Άμστερνταμ, προσωπικότητα πολιτικοποιημένη, με έντονη κοινωνική και πολιτιστική δράση, συγγραφέας δύο συλλογών διηγημάτων (*Πρωταθλητής καταδύσεων* και *Η διάλεκτος του σκορπιού*) και ενός μυθιστορήματος (*Ανατολικά της Ζανζιβάρης*) και εκδότης του περιοδικού *Διαγωγή Μηδέν*, ο θεσσαλονίκιος κινηματο-

γραφιστής άφησε το αποτύπωμά του στο ελληνικό σινεμά με επτά μεγάλο μήκους ταινίες μυθοπλασίας, ανάμεσά τους και το πολυβραβευμένο κοινωνικό θρίλερ του 1988 *Επικίνδυνο παιχνίδι*. Το ντοκιμαντέρ **Ο ζωγράφος Θεόφιλος** αποτελεί στην ουσία την πρώτη μεσαίου μήκους δουλειά του έπειτα από μια σειρά μικρού μήκους φιλμ, στο πλαίσιο μιας εργογραφίας που μετρά ακόμα 100 περίπου ντοκιμαντέρ για την τηλεόραση.

Πίσω από τον τοίχο

υφαίνουν την αφήγηση αυτής της πανκ ιστορίας μικρού μήκους, που εξερευνά ένα από τα πιο ενδιαφέροντα τερέν των εναλλακτικών τεχνών.

Οικίες Των Λεωνίδα Κωνστανταράκου και Σταύρου Πετρόπουλου

Δέκα site-specific παραστάσεις συζητούν την τραυματική εμπειρία του αναγκαστικού εκτοπισμού, της βίαιης απώλειας της «οικίας» και της αίσθησης του ανήκειν. Το ντοκιμαντέρ ακολουθεί τους δημιουργούς του από το Σύνταγμα και την Ομόνοια μέχρι το λιμάνι του Πειραιά και τη Δραπετσώνα, όπου συνθέτουν νοητούς «κοινούς χώρους» στο μεταίχμιο φαντασίας και πραγματικότητας.

Pangea Του Γιάννη Νικολόπουλου

Μέσα από μια performance μακράς διάρκειας, ο ελληνοαυστραλός εικαστικός Θεόδωρος Τράμπας σκιαγραφεί τη διαδικασία της ένωσης μέσα από την καταστροφή και την ανάγκη για συμφιλίωση με την έτερη πλευρά. Σε έναν κλειστό χώρο 6 x 7 μέτρων, επί 7 εβδομάδες, 8 ώρες την ημέρα, αναμετρείται το σώμα με το υλικό, με ένα μεγάλο κομμάτι βράχου, δημιουργώντας το αντίγραφό του με γύψο.

Πίσω από τον τοίχο Της Νεφέλης Σαρρή

Το πρώτο μεγάλο μήκους ντοκιμαντέρ της Νεφέλης Σαρρή αποφεύγει να προσεγγίσει τον σκηνοθέτη, χορογράφο, περφόρμερ και εικαστικό Δημήτρη Παπαϊωάννου με τους τρόπους μιας τυπικής βιογραφίας. Καθώς παρακολουθεί την προετοιμασία του *Still Life*, του πιο μυστηριώδους έργου του, το φιλμ επικεντρώνεται στην εργασιακή καθημερινότητα του δημιουργού, στο όραμα και τη φιλοσοφία του, όπως και στη δουλειά των αφοσιωμένων συνεργατών του.

ΓΙΑ ΧΩΡΙΣ ΛΟΓΟΥΣ συναντήσεις με τον Γιώργο Μανιάτη Του Σταύρου Ψυλλάκη

Ο Γιώργος Μανιάτης (1939-2018), λεγεωνάριος στην Αλγερία στα 18 του, συγγραφέας και μουσι-

κός στη συνέχεια, ορίζει τον εαυτό του ως «δημόσιο κίνδυνο». Η ταινία του βετεράνου κανιώτη ντοκιμαντερίστα Σταύρου Ψυλλάκη (*Άλλος δρόμος δεν υπήρχε, Το μέσα φως*) αναζητά την περιπέτεια της ψυχής του, μιας συνειδησης σε διαρκή εγρήγορση, εμπρηστικής και αυτοπυρπολούμενης. Αλλάζει τη ζωή όποιος αλλάζει ζωή, λέει.

ΜΟΥΣΙΚΗ

Τα 4 επίπεδα της ύπαρξης Της Ηλιάνας Δανέζη

Ντεμπούτο της Ηλιάνας Δανέζη στο μεγάλο μήκους ντοκιμαντέρ, τα *4 Επίπεδα της Ύπαρξης* αφηγούνται την πορεία του ομότιτλου συγκροτήματος ψυχεδελικής ροκ που απάρτιζαν ο Χρήστος, ο Νίκος, ο Θανάσης και ο Μαρίνος. Χωρίστηκαν και ξανασμίγουν, τρεις πλέον, ύστερα από 40 χρόνια. Αφορμή, ο ένας και μοναδικός δίσκος τους, που, διαγράφοντας μία ανέλπιστα πορεία, έφτασε από τα αθηναϊκά ράφια των δισκοπωλείων στα χέρια και τα αυτιά των Kanye West και Jay Z.

Diamonds in the Night Sky Του Μελέτη Μοίρα

Επίσης νεοεμφανιζόμενος, ο Μελέτης Μοίρας επέλεξε ως αντικείμενο του πρώτου του ντοκιμαντέρ την ιστορία του Jazz FM Αθήνα, του

ραδιοφωνικού σταθμού που ξεκίνησε την πορεία του στα ερτζιανά τον Μάρτιο του 1991 ως ένθετο στη νυχτερινή ζώνη του τότε Ηχώ FM 102.4, όμως βαθμιαία άρχισε να καταλαμβάνει όλο και περισσότερες ώρες προγράμματος, ώσπου έγινε 24ωρος ενάμιση χρόνο αργότερα. Σήμερα, ο σταθμός που άλλαξε τον πολιτιστικό ιστό της πρωτεύουσας δύο δεκαετίες πριν έχει αναβιώσει με επιτυχία χάρη στο διαδίκτυο.

Γιώργος Χριστιανάκης – Μια διακριτική μουσική παρουσία Της Τζίνας Γεωργιάδου

Στη Θεσσαλονίκη των αρχών της δεκαετίας του '80, η εφηβική ανία κι ένα αθώο ψέμα έγιναν η αφορμή για τις μουσικές αναζητήσεις του Γιώργου Χριστιανάκη. Έκτοτε δημιουργεί ασταμάτητα, παίρνοντας ερεθίσματα από ανθρώπους, κείμενα, εικόνες και διαδρομές, «συνομιλώντας» παράλληλα με το έργο του Αρτούρ Ρεμπό *Μια εποχή στην Κόλαση*.

Music for Ordinary Life Machines Του Νίκου Χαντζή

Απ' τους Χωρίς Περιδέραιο και τους ANTI μέχρι τους Human Puppets και Regressverbot. Απ' τους IT95 και Alive She Died μέχρι τους Selofan και τον Doric. Minimal synth, synthpunk και άλλες αναλογικές ιστορίες, μέσα από μια

συνοπτική καταγραφή του underground synth ήχου στην Ελλάδα. Μια ταινία –η πρώτη μεγάλου μήκους του Νίκου Χαντζή– για τα παιδιά που αγάπησαν τα συνθεσάιζερ.

ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ

Άνοιξη Του Νίκου Ζιόγα

Αφήνοντας πίσω οικογένεια και σπίτι, δύο νεαρές λεσβίες από την εμπόλεμη Συρία φτάνουν στην Ελλάδα, όπου ξεκινούν μια καινούργια ζωή, επιθυμώντας απλά να ζήσουν σε αρμονία τόσο με τον εξωτερικό κόσμο όσο και με τη βαθύτερη φύση τους. Να ζήσουν, με άλλα λόγια, μια νέα Άνοιξη, σε ένα μικρού μήκους φιλμ που μιλά για την απεγνωσμένη αναζήτηση της αποδοχής και της ελευθερίας.

Γιούμπι Της Τζούλιας Σπυροπούλου

Το πρώτο μεσαίου μήκους ντοκιμαντέρ της Τζούλιας Σπυροπούλου παρακολουθεί την ιστορία της Ασπασίας, η οποία, μετά την απόπειρα δολοφονίας της από τον πατέρα της όταν ήταν μόλις 17 χρονών, παλεύει για την επιβίωσή της κόντρα στα καθημερινά εμπόδια που της προκαλεί η 99% αναπηρία της. Σ' αυτό τον αγώνα έχει μόνιμα στο

Diamonds in the Night Sky

πλευρό της τη μητέρα της, η οποία ονειρεύεται τη μέρα που η κόρη της θα περπατήσει και θα μιλήσει ξανά.

ΟΛΑ ΕΙΝΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Sugartown – Για μια χούφτα ψήφους Του Κίμωνα Τσακίρη

Μια εβδομάδα πριν από τις εκλογές, ο έκπτωτος δήμαρχος Ζαχαρίας Πανταζής Χρονόπουλος καταφέρνει να του επιτραπεί να θέσει ξανά υποψηφιότητα για το ανώτατο αξίωμα της πόλης. Αποφασισμένος να κατατροπώσει τους αντιπάλους του και να «μην ξαναπατήσουν στην πόλη», βάζει σε λειτουργία τα όπλα που τον κρατούν

Μέχρι τη θάλασσα

Οικίες

Τα 4 επίπεδα της ύπαρξης

Γιώργος Χριστιανάκης – Μια διακριτική μουσική παρουσία

Pangea

Εξωδισασημικά παιδιά

ΓΙΑ ΧΩΡΙΣ ΛΟΓΟΥΣ συναντήσεις με τον Γιώργο Μανιάτη

Music for Ordinary Life Machines

Άνοιξη

Make the Economy Scream

Γιούμπι

Ο Ηρακλής, ο Αχελώος και η Μεσοχώρα

Sugartown – Για μια χούφτα ψήφους

Όταν ο Βάγκνερ συνάντησε τις ντομάτες

για 12 χρόνια απόλυτο άρχοντα της περιοχής. Μετά τα *Sugartown – Οι γαμπροί και Sugartown – Η επόμενη μέρα*, ο Κίμωνας Τσακίρης συνεχίζει να παρακολουθεί το πολιτικοκοινωνικό σκηνικό της Ζαχάρως στο πλαίσιο του μοναδικού ίσως franchise ταινίας τεκμηρίωσης στην ιστορία του ελληνικού σινεμά.

Make the Economy Scream Του Άρη Χατζηστεφάνου

Στο νέο πολιτικοοικονομικό ντοκιμαντέρ του δημοσιογράφου Άρη Χατζηστεφάνου (*Χρεοκρατία, Φασισμός ΑΕ, This Is Not a Coup*) ένας έλληνας ρεπόρτερ ταξιδεύει στη Βενεζουέλα, προσπαθώντας να καταλάβει γιατί οι πολιτικοί της χώρας του ασχολούνται με το αν υπάρχει

χαρτί υγείας στο Καρακάς. Με συνεχείς διαδρομές από τις παρακουπόλεις της πρωτεύουσας μέχρι τα σύνορα της Κολομβίας και πίσω στην Ευρώπη, ανακαλύπτει μια διαφορετική πραγματικότητα από αυτήν που περιγράφουν τα ελληνικά και τα διεθνή ΜΜΕ.

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Ο Ηρακλής, ο Αχελώος και η Μεσοχώρα Του Δημήτρη Κουτσιαμπασάκου

Επιστρέφοντας στο ύφος του πρώτου του βιοματικού ντοκιμαντέρ *Ο Ηρακλής, ο Αχελώος και η γιαγιά μου* (1997), ο τρικαλινός δημιουργός Δη-

μήτρης Κουτσιαμπασάκος ταξιδεύει στο γενέθλιο χωριό του στην οροσειρά της Πίνδου και στο πατρικό του σπίτι στις όχθες του Αχελώου. Η περιοχή όμως κατακλύζεται από την τεχνητή λίμνη που θα δημιουργηθεί με την εκτροπή του ποταμού. Το φιλμ ξετυλίγει την απίστευτη ιστορία της ομηρίας του χωριού, της οικογενειακής τραγωδίας του ίδιου του σκηνοθέτη, αλλά και του αξιοθαύμαστου αγώνα των Μεσοχωριτών να προφυλάξουν τον τόπο και την αξιοπρέπεια τους.

FOOD VS FOOD

Όταν ο Βάγκνερ συνάντησε τις ντομάτες Της Μαριάννας Οικονόμου

Ενώ στον Θεσσαλικό Κάμπο η γεωργία αργοπεθαίνει, ένα μικρό χωριό αντιστέκεται. Στον Ηλιά δύο νέοι αγρότες και πέντε γυναίκες παίρνουν τη μοίρα στα χέρια τους και ξεκινούν να καλλιεργούν παλιούς σπόρους ντομάτας. Με τα πολύτιμα βαζάκια που παράγουν θα επιχειρήσουν να διεισδύσουν στην παγκόσμια αγορά και να κρατήσουν το χωριό τους ζωντανό. Μόλις λίγες μέρες μετά την παγκόσμια πρεμιέρα του στο Φεστιβάλ του Βερολίνου, το ντοκιμαντέρ της Μαριάννας Οικονόμου έρχεται να μαγέψει κι εκείνο της Θεσσαλονίκης. 🍅

Afterwards	Antonis' voice
Back to the top	Costis Papagiorgis.
Europe the dream	The sweetest misanthrope
Happy princes	The last partisan
The new plastic road	From terror to resistance nazi camp P.Melas
When tomatoes met Wagner	Thessaloniki 1941 – 43
1000m2 of time	As far as the sea
Markos	Four seasons
Zones and passages	Sundays
	The transfer

© 2019

ALL ABOUT GREEK CINEMA

www.gfc.gr

Έγκλημα + τιμωρία

Στο Αποχαιρετιστήριο πάρτι του Λοκμάν Καλεντί, το σπίτι ενός σημαντικού καλλιτέχνη της Τεχεράνης, το οποίο έχει μετατραπεί σε καλλιτεχνικό εργαστήριο, πρόκειται σύντομα να κατεδαφιστεί. Τα παιδιά του, μαζί με διάφορους άλλους ευαισθητοποιημένους ανθρώπους, προσπαθούν να αποτρέψουν αυτή την εξέλιξη, απευθύνοντας στο κράτος επιστολή με το αίτημά τους να διατηρηθεί το σπίτι τους ως πολιτιστικό μνημείο. Το γράμμα τους συνοδεύει το ντοκιμαντέρ που βλέπουμε, ως τεκμήριο της προσφοράς του καλλιτεχνικού αυτού οίκου στον πολιτισμό του Ιράν. Μέσα στα πλάνα της ταινίας, ένας ολόκληρος κόσμος δημιουργικότητας, φαντασίας και ελεύθερης έκφρασης διεκδικεί το δικαίωμά του να υπάρχει. Το *Αποχαιρετιστήριο πάρτι* αποδεικνύεται κάτι παραπάνω από ένα ακόμα δείγμα κινηματογράφου τεκμηρίωσης, συνιστώντας, καθαρά και επί της ουσίας, μια πολιτική πράξη με πολύ συγκεκριμένη στόχευση. Η τέχνη απέναντι στις ανάληπτες δομές της δημόσιας διοίκησης. Ταυτόχρονα, ένα σχόλιο πάνω στην καλλιτεχνική δημιουργία, μια ενδελεχής παρατήρηση των διακυμάνσεων στην ψυχή του δημιουργού και μια ειλικρινής ματιά στις οικογενειακές σχέσεις ως καλοδιατυπωμένο επιχείρημα

για την ανάγκη υπεράσπισης της πολιτιστικής κληρονομιάς. Μιας και περί υπεράσπισης ο λόγος, τι πραγματικά συμβαίνει στις σύγχρονες μεγαλουπόλεις με τους ανθρώπους που έχουν αποφασίσει να μετατρέψουν σε επάγγελμα την υπεράσπιση των άλλων (στην ιδεώδη, τουλάχιστον, εκδοχή αυτού του επαγγέλματος); Μια εξαιρετική ευκαιρία να θέσουμε υπό αμφισβήτηση τα στερεότυπά μας σχετικά με την αστυνομία, το ντοκιμαντέρ *Έγκλημα + τιμωρία* του Στίβεν Μέινγκ μας συστήνει σε μια ομάδα αστυνομικών στη Νέα Υόρκη, που κάνουν ό,τι μπορούν προκειμένου να πολεμήσουν πρακτικές φυλετικών διακρίσεων στο σώμα. Ρισκάροντας τα πάντα, εφαρμόζοντας τακτικές που θυμίζουν κατασκοπεία, οι άνδρες αυτοί βάζουν την προσωπική τους ηθική πάνω απ' τις επαγγελματικές τους φιλοδοξίες, εμφατικά προσηλωμένοι στην αρχετυπική ουσία του καθήκοντός τους: προστασία των αδύναμων κι όλων εκείνων που η φωνή τους δεν μπορεί να ακουστεί δυνατά. Μια αληθινή ηρωική μάχη, όχι μόνο με τον «Λεβιάθαν» ενός, εν πολλοίς, προβληματικού τομέα της δημόσιας διοίκησης αλλά και με τις πρακτικές εκείνες που του επιτρέπουν να διαιωνίζει την αδικία αντί να την καταργεί.

Τα πράγματα, όμως, δεν είναι παντού τόσο ιδανικά. Το 2014, ένας νεαρός από μια υποβαθμισμένη γειτονιά της Βραζιλίας συλλαμβάνεται και δεν τον ξαναβλέπει ποτέ κανείς. Ο πατέρας του, βοηθούμενος απ' τους δημοσιογράφους μιας τοπικής εφημερίδας, αρχίζει μόνος του μια έρευνα προκειμένου να βρει τον γιο του και, αν είναι νεκρός, να τον θάψει με αξιοπρέπεια. Η *Ανησυχία* του Μπερνάρ Ατάλ ξεκινάει σαν ντοκιμαντέρ αστυνομικής έρευνας με λογική ρεπορτάζ και εξελίσσεται σε μια ιδιαίτερως ενδιαφέρουσα μελέτη πάνω στις αιτίες της αστυνομικής βαρβαρότητας στη Βραζιλία αλλά και στην Αμερική γενικότερα, φτάνοντας να συνδέει την κατάσταση με τις μαύρες ιστορικές σελίδες του ρατσισμού και της δουλείας. Το προσωπικό και το οικουμενικό διαπλέκονται σε μια συγκινητική ιστορία που σταδιακά αφαιρεί πτυχές μιας γνώριμης, εξοργιστικής κατάστασης για να φτάσει άφοβα στον σκοτεινό της πυρήνα. Κι από το γνώριμο πάμε στο –εν πολλοίς– άγνωστο. Το ντοκιμαντέρ *Στα σύνορα του πόνου* της Ρουθ Γουόκ προβαίνει σε μια βραδυφλεγή αποκάλυψη ενός αμφιλεγόμενου, παράξενου φαινομένου που συμβαίνει στη σκιά όσων γνωρίζει η διεθνής κοινότητα για το παλαιστινιακό ζήτημα: παλαιστίνιοι ασθενείς που εισάγονται

Σε μια κόλα χαρτί

ΤΟΥ ΓΙΑΝΝΗ ΣΜΟΪΛΗ

Πώς ελίσσεται το τέρας της γραφειοκρατίας; Με ποιους τρόπους ο κρατικός μηχανισμός τυλίγει τους ανθρώπους και τις ζωές τους σε «μια κόλα χαρτί»; Απολαύστε με δωρεάν είσοδο ένα ξεχωριστό αφιέρωμα με πέντε ταινίες που κοιτούν κατάματα το «τέρας» κι αποφασίζουν να αναμετρηθούν μαζί του. Πέντε ντοκιμαντέρ για ανθρώπους, δράσεις, επιχειρήματα που αψηφούν καταπιεστικές δομές κι επιμένουν, κόντρα σε όλα, να ανοίγουν μια χαραμάδα στην ελπίδα. Και όχι μόνο «στα χαρτιά»...

Ανησυχία

Ώρες κοινού

σε ισραηλινά νοσοκομεία. Πέρα από την καλή θέληση και τις ικανότητες του δυναμικού ιατρικού προσωπικού, προβληματικά ερωτήματα αναδύονται σε σχέση με τις ύποπτα σιωπηλές και ιδιαίτερα κερδοφόρες αυτές σχέσεις μεταξύ των κυβερνήσεων Παλαιστίνης και Ισραήλ. Το Στα σύνορα του πόνου μελετά τους μυστικούς τρόπους με τους οποίους δύο αντίπαλες εξουσίες συνεργάζονται κάτω απ' το άγρυπνο μάτι της Ευρωπαϊκής Ένωσης, προκαλώντας εύλογους προβληματισμούς. Σε παγκόσμια πρεμιέρα στη Θεσσαλονίκη, ένα ντοκιμαντέρ που θα ανοίξει συζητήσεις.

Όπως σίγουρα θα συμβεί και με το Ώρες

κοινού της Σίλβια Μπελότι. Εκεί, θα παρακολουθήσουμε τους αγώνες εκατό ανθρώπων που απασχολούνται στο ινστιτούτο για τη δημόσια στέγαση της Νάπολης. Οι σύγχρονοι καφικικοί ήρωες δεν βρίσκονται απαραίτητα έξω απ' τον «Πύργο» της γραφειοκρατίας, μπορεί να είναι και μέσα σ' αυτόν: όπως οι κρατικοί υπάλληλοι του Ώρες κοινού, σε μετωπική σύγκρουση με τα κακώς κείμενα της δημόσιας διοίκησης, αποφασισμένοι να βρουν λύσεις στα προβλήματα των πολιτών που ζουν σε κάποια απ' τα 40.000 σπίτια τα οποία βρίσκονται υπό τη δικαιοδοσία του συγκεκριμένου ινστιτούτου. Παλεύοντας να βρουν μια έξοδο από τους λαβυρίνθους τυποποιημέ-

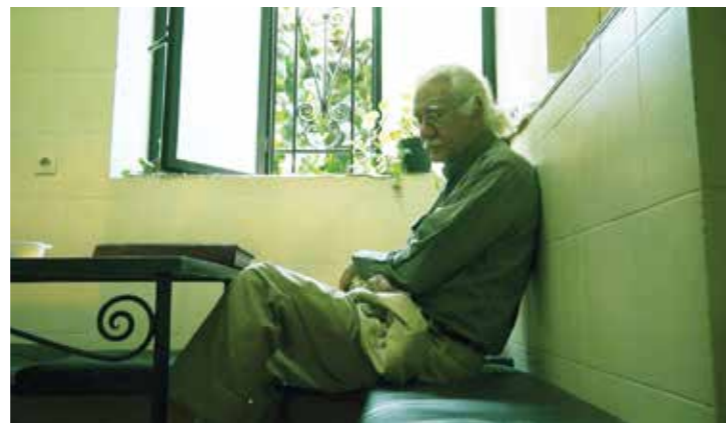
νων διαδικασιών, συνειδητοποιούν ότι το έργο τους δεν θα είναι καθόλου εύκολο. Ο φακός του ντοκιμαντέρ Ώρες κοινού καταγράφει λεπτομερικά μια τιτάνια προσπάθεια αντιμετώπισης των ανορθογραφιών ενός συστήματος που αδυνατεί να πραγματοποιήσει όσα υπόσχεται.

Φέτος το φεστιβάλ επιχειρεί να αναδείξει πολιτικές, κοινωνικές, ακόμα και ψυχολογικές διαστάσεις του συστήματος δημόσιας διοίκησης σε παγκόσμιο επίπεδο, με μια θεματική ενότητα αφιερωμένη σε σύγχρονους αγώνες. Τόσο μακρινούς αλλά και τόσο κοντινούς μας. Δικούς μας στην ουσία, που τους έχουν αναλάβει άλλοι. 📺

Στα σύνορα του πόνου

Αποκαιρυστήριο πάρτι

Twitter, Facebook, and Google+ icons at the top right.

Σε πρώτη προβολή

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

www.kathimerini.gr

SALONIKI DOCUMENTARY FESTIVAL 01-10.03.2019 #tdf21

21st THESS

Enter VR @ CINEMA MUSEUM

Ανακαλύψτε τα ντοκιμαντέρ του Διαγωνιστικού Τμήματος Εικονικής Πραγματικότητας του 21ου Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ Θεσσαλονίκης στον ειδικό χώρο προβολής VR στο Μουσείο Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης.

ΜΟΥΣΕΙΟ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

01 - 10.03.2019 / 15:00 - 20:00

Τιμή εισιτηρίου: 2€ (1€ για τα μέλη CineΚάρταF) / 5€ για όλες τις ταινίες

ΑΠΟΘΗΚΗ Α', ΛΙΜΑΝΙ / WAREHOUSE Α', PORT

twitter.com/cineuropa, instagram.com/cineuropa, facebook.com/cineuropa

cineuropa.org

THE BEST OF EUROPEAN CINEMA

CINEUROPA IS PROUD TO BE A MEDIA PARTNER OF THE 21ST THESSALONIKI DOCUMENTARY FESTIVAL

News, interviews, and festival reports updated daily

European Union Creative Europe MEDIA logo

Ο γύρος της Ελλάδας (και του κόσμου) σε 51 ταινίες

Αγόρια & Μπαλέτο

The Gospel of Michiel

Make/Believe

Pita

Birth Days

Άνθρωποι

Βίος... Ο άλλος δρόμος

Ovil and Usman

STACO (Street Art Conservators)

Μια απλή ζωή

Ευγένιος

In Vino Veritas - Η ιστορία του ελληνικού κρασιού

Η ζωή εν τάφω - Making of

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: ΡΟΜΠΙ ΕΚΣΙΕΛ

Πλούσιο και δυναμικό όπως πάντα το -εκτός των θεματικών τμημάτων- ελληνικό πρόγραμμα του Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ Θεσσαλονίκης, που έως πέρυσι συνιστούσε το Πανόραμα κι από φέτος «σπάει» στις γενικές ενότητες Από οθόνη σε Οθόνη (τηλεοπτικής καταγωγής ταινίες) και Πλατφόρμα, απλώνεται σε πλήθος πτυχών της κοινωνίας, των τεχνών και των επιστημών, στις τέσσερις γωνίες της Ελλάδας, καθώς και σε άλλα σημεία του πλανήτη.

ΠΟΡΤΡΕΤΑ

Τρία λογοτεχνικά πορτρέτα φιλοξενεί το φετινό ελληνικό πρόγραμμα, δύο δικών μας συγγραφέων των αρχών του 20ού αιώνα κι ενός πρόσφατα χαμένου Αμερικανού. Η προσωπικότητα του Νίκου Καζαντζάκη, του πιο επιδραστικού σύγχρονου Έλληνα καλλιτέχνη παγκοσμίως, αποκαλύπτεται με ρυθμό και ακρίβεια στο **Αναζητώντας τον Καζαντζάκη**, πρώτο μεγάλου μήκους ντοκιμαντέρ του βραβευμένου μικρομηκά Αλέξανδρου Σκούρα (Κύβος), ενώ το **Η Μαρία Πολυδούρη στο Παρίσι του Μεσοπολέμου** του Κωστή Νταντινάκη μελετά την αντισυμβατική καλαματιανή ποιήτρια και πεζογράφο, πρώην σύντροφο του Κώστα Καρυωτάκη, που δραπέτευσε από τη μικρόψυχη κοινωνία της Αθήνας του 1926 και κατέφυγε στο Παρίσι, όπου έμελλε να πεθάνει από φυματίωση το 1930, σε ηλικία μόλις 28 ετών. Από την άλλη, το **Φίλιπ Ροθ - Τετράδια** της Μαρίας Γιαννούλη κοιτά τον συγγραφέα της *Ταπείνωσης* και του *Συνδρόμου Πόρνιου*, που έφυγε πέρυσι τον Μάιο στα 85 του χρόνια, μέσα από δικές του μαρτυρίες και εξομολογήσεις στον Θανάση Λάλα, στη βάση μιας συνέντευξης-ποταμός που είχε δώσει στον δημοσιογράφο στα χρόνια του 2000.

Από τον χώρο των τεχνών αντλούν τα θέματά τους τρία ακόμη φιλμ. Σε **Ταξίδι στον κόσμο με ένα ούτι** μας καλεί ο Ιωάννης Ρεμούνδος, καθώς παρακολουθεί την τριαντάχρο-

Αναζητώντας τον Καζαντζάκη

Η Μαρία Πολυδούρη στο Παρίσι του Μεσοπολέμου

Φίλιπ Ροθ - Τετράδια

Άγγελος Κατακουζηνός: Στη λεγεώνα της τιμής

Έλληνες στο Χόλιγουντ

Ο Ξανθός Μάγος όταν το show τελειώσει

νη μουσική διαδρομή του ουτίστα Κυριάκου Καλαϊτζίδη σε κορυφαίες μουσικές σκηνές του κόσμου, από το Σιάτλ μέχρι το Σίντνεϊ και από τη Σαγκάη μέχρι την Πόλη του Μεξικού, ενώ στο τερνέ της παραδοσιακής μουσικής κινείται και η νέα ταινία του βετεράνου Άγγελου Κοβότσου **Τη λύρα μου έδωσαν ποντιακή**, πάνω στο έργο και την πορεία του δεξιοτέχνη της ποντιακής λύρας Μιχάλη Καλιοντζίδη, που έχει αφιερώσει όλη του τη ζωή στον «κεμεντζέ», όπως αποκαλείται το έγχορδο όργανο στα ποντιακά. Δουλειά επίσης βετεράνου κινηματογραφιστή αποτελεί και το **Έλληνες στο Χόλιγουντ**: Δύο χρόνια μετά την *Απαγορευμένη επίσκεψη*, που αναζητούσε στις Χούρδες τα χνάρια του Λουίς Μπουνιουέλ και της ταινίας του *Γη χωρίς ψωμί*, ο Νίκος Θεοδοσίου εξερευνά τώρα τον βίο και τη διαδρομή ελληνικής καταγωγής πρωτοπόρων της έβδομης τέχνης στην Αμερική την εποχή του βωβού κινηματογράφου.

Μια από τις πιο ξεχωριστές μορφές της ελληνικής σόου μπίζνες εκθέτει η ταινία του νεοεμφανιζόμενου Κωστή Ασικέλη **Ο Ξανθός Μάγος όταν το show τελειώσει**, που ξετυλίγει την ιστορία του «Έλληνα Ντέιβιντ Κόπερφιλντ» από τα παιδικά του χρόνια σε ένα χωριό των Γρεβενών μέχρι τη σημερινή Χαλκιδική, όπου ζει με τη γυναίκα και τα... λιοντάρια του, εστιάζοντας στα αμφιλεγόμενα και πολυταξιδεμένα magic shows του τις δεκαετίες της ακμής του, του '80 και του '90. Από τη μεριά του, ο Κων-

σταντίνος Μενελάου προσεγγίζει με το **Make/Believe** την προσωπικότητα του Μάθιου Ζόρπας, αφοσιωμένου fashion influencer και ενός από τους πιο μοντέρνους κυρίους της μόδας στον κόσμο, αποκαλύπτοντας τον άνθρωπο πίσω από το Instagram feed και αμφισβητώντας την πραγματικότητα της αναλήθειας των social media και των πρεσβευτών της. Από την άλλη, με το **Άγγελος Κατακουζηνός: Στη λεγεώνα της τιμής** ο Βίκτωρ Δήμας μάς συστήνει τη ζωή και το άγνωστο σχεδόν έργο του πρωτοπόρου νευροψυχίατρου και μέλους της Γαλλικής Ακαδημίας Επιστημών, ο οποίος συνδέθηκε με την πνευματική και καλλιτεχνική δραστηριότητα της «γενιάς του '30» ως αναπόσπαστο κομμάτι της.

Στο **Ευγένιος** του Γιάννη Νικολάου σκιαγραφείται ο πρόσφατα χαμένος Ευγένιος Γκέραρντ, ολλανδός ποδοσφαιριστής και επί χρόνια προπονητής του ΟΦΗ, μέσα από τον αθλητικό φόρο τιμής που οργανώνουν τρεις γενιές παλαίμαχων ποδοσφαιριστών από διάφορα μέρη της Ελλάδας και του κόσμου στο Ηράκλειο της Κρήτης, ενώ το **Ξεχασμένο παρελθόν** του Ανδρέα Χατζηπατέρα (*Ο Τελευταίος Παρτιζάνος*) αφηγείται την ιστορία του Σόλομον Τζάκσον-Σμιθ, πολιτικού πρόσφυγα και γιου του κάποτε αμφιλεγόμενου προέδρου της Σιέρα Λεόνε Άντριου Τζάκσον-Σμιθ, εστιασμένο στην καθημερινότητά του ως υπαλλήλου παντοπωλείου στη Νέα Υόρκη.

Πορτρέτα ανθρώπων της διπλής πόρτας έχουν επίσης περίοπτη θέση στο πρόγραμμα. Τα

Καναρίνια του Γιώργου Κυβερνήτη προβάλλουν την πορεία ζωής της Πετρίνας και του Στάθη, που ήταν ερωτευμένοι από μικροί, όμως οι δρόμοι τους χώρισαν, ο καθένας απέκτησε τη δική του οικογένεια, κι όταν πια, χρόνια μετά, έμειναν μόνοι, ξανασυναντήθηκαν και παντρεύτηκαν για να γεράσουν μαζί. Σήμερα, στα 85 τους, ζουν σε ένα σπίτι στη Σύρο μαζί με τα καναρίνια τους. Το **Övil and Usman** του Δημήτρη Γέρου παρακολουθεί ένα ζευγάρι γκέι μουσουλμάνων που θέλουν να εγκαταλείψουν την Ασία προς τον «Παράδεισο της Δύσης» για να μπορέσουν να ζήσουν μαζί, όμως βρίσκουν μια διαφορετική Εδέμ στον καταυλισμό της Μόριας όπου καταλήγουν ύστερα από πολλές δοκιμασίες. Το δε **Σολωμός** της Βίκυς Αρβελάκη παρατηρεί την καθημερινότητα ενός πρώην πλανόδιου λαχειοπώλη κυπριακής καταγωγής στα Χανιά, που βρέθηκε άστεγος.

ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΔΡΑΣΕΙΣ ΣΤΗΡΙΞΗΣ

Η ανθρωπιστική κρίση που επέφερε η οικονομική, καθώς και η προστασία όχι μόνο των ευάλωτων κοινωνικών ομάδων αλλά και των ευ-

αίσθητων πολιτιστικών αγαθών εξακολουθούν εύλογα να απασχολούν τους ντοκιμαντερίστες μας, εξού και ο όγκος των ταινιών που αφορούν ποικίλους φορείς στήριξης στο σύγχρονο ελληνικό τοπίο.

Το πορτρέτο των άστεγων συμπολιτών μας, μέσα από το κοινωνικό έργο του περιοδικού δρόμου **Σχεδία**, σκιαγραφείται στο ομότιτλο φιλμ του Λευτέρη Φυλακτού, που αποτελεί αυτόνομο επεισόδιο της εβδομαδιαίας σειράς δημιουργικών ντοκιμαντέρ της EPT *Close Up*. Παράλληλα, τη δράση ομάδων αλληλεγγύης σε άτομα με επιτακτικές ανάγκες παρακολουθούν τόσο το **Άνθρωποι** του Παναγιώτη Αθηναίου όσο και το **Η στιγμή σου στη ζωή μου** της Χαράς Φράγκου, πάνω στο έργο της εθελοντικής οργάνωσης ΓΑΙΑ στον Άγιο Νικόλαο δυτικής Μάνης, η οποία δραστηριοποιείται εδώ και μια δεκαετία χωρίς οικονομική στήριξη από το κράτος ή την Ευρωπαϊκή Ένωση, προσφέροντας κάθε μορφής πρακτική βοήθεια –από πυρκαγιές, ατυχήματα και περιστατικά υγείας μέχρι κοινωνική πρόνοια– σε Έλληνες και αλλοδαπούς.

Στη Θεσσαλονίκη, πόλη ιδιαίτερα επιβαρυνόμενη από την κρίση, τοποθετούνται τρεις ταινί-

ες πάνω στο θέμα, όλες από πρωτοεμφανιζόμενους σκηνοθέτες. Το **Ακούς τη φωνή σου** του Στάθη Βασιλειάδη παρουσιάζει ένα από τα πιο ενδιαφέροντα πειράματα στα ερτζιανά, αυτό του Εθελοντικού Δημοτικού Ραδιοφώνου, του «Ραδιοφώνου των Εθελοντών» του FM 100.6, που έπειτα από οκτώ χρόνια λειτουργίας κατάφερε όχι μόνο να επιβιώσει μέσα στην κρίση αλλά και να αποτελέσει μια εναλλακτική φωνή της πόλης, μέσα από το έργο και τις δράσεις των δημιουργικών ομάδων και των φορέων της συμπρωτεύουσας. Στο **Βίος... Ο άλλος δρόμος** οι συν-σκηνοθέτες Δημήτρης Παπαδόπουλος και Ιωάννης Κολαξίζης ερευνούν την περίπτωση του μη κερδοσκοπικού Κοινωνικού Καταναλωτικού Συνεταιρισμού Βίος Coop, ο οποίος σχηματίστηκε το 2013 από 420 πολίτες με το σύνθημα «Παίρνουμε την τροφή μας στα χέρια μας» και έκτοτε προσφέρει τοπικά προϊόντα χωρίς μεσάζοντες, προτείνοντας ένα άλλο επιχειρηματικό μοντέλο με βάση τις αρχές της άμεσης δημοκρατίας και της κοινωνικής και αλληλέγγυας οικονομίας. Και στο **Οι κατίνες μου** της Βίλμας Μενίκη μαθαίνουμε την ιστορία της Αυτόνομης Ομάδας Γυναίκων Θεσσαλονίκης

Ταξίδι στον κόσμο με ένα ούτι

Τη λύρα μου έδωσαν ποντιακή

Τα καναρίνια

Ακούς τη φωνή σου

Όταν φυσάει νοτιάς

Σολωμός

Το ξεκασμένο παρελθόν

Δε θα πουλήσουμε το μέλλον μας

Η στιγμή σου στη ζωή μου

Οι κατίνες μου

ΚΕΘΕΑ Mosaic: 15 χρόνια ψηφιδωτό συναισθημάτων

60th THES SALONIKI INTERNATIONAL FILM FESTIVAL 31.10-10.11.2019

Αγία Νουσταλγία

Τα βαπόρια της θείας Νέλλης

Ρίζες

Σχεδία

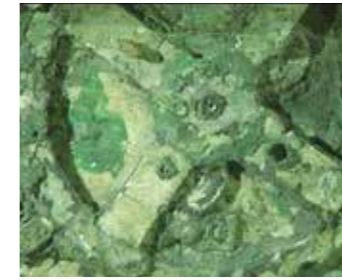
Portraits

Τα ρόδα, τα τριαντάφυλλα (Το μπλόκο της Καλαμαριάς)

Η μπάντα

Ο μηχανισμός των Αντικυθίρων – Αφηγήσεις

Από τον τρόμο στην αντίσταση – Ναζιστικό Στρατόπεδο Παύλου Μελά Θεσσαλονίκη 1941-1944

Στη σκιά των βράχων

Βικτώρ ή τα παιδιά στην εξουσία

Ήσυχη ζωή

Η ιστορία του Λαϊκού Σανατορίου Ασβεστοχωρίου

μέσα από μια αναδρομή στο πλήθος των δράσεων της τη δεκαετία 1985-1995 (φεμινιστικό περιοδικό, γραμμή SOS για κακοποιημένες γυναίκες, φεστιβάλ γυναικών, πορείες, εκδηλώσεις) και μαρτυρίες των τότε μελών της.

Την καθημερινότητα των κινητών μονάδων ψυχοθεραπείας του ΕΠΑΨΥ στα νησιά μας, τις τακτικές διαδρομές των θεραπειών από την πρωτεύουσα σε τόπους δύσβατους, τη συνάντηση με ανθρώπους που βιώνουν καθημερινά τον ψυχικό πόνο και τις προσπάθειες που καταβάλλουν –σε συνεργασία πάντα με την τοπική κοινότητα– για τη φροντίδα τους καταγράφει το **Όταν φυσάει νοτιάς**, το νέο ντοκιμαντέρ της πολυβραβευμένης Καλλιόπης Λεγάκη (*Ψ, Μόνο οι λέξεις συνεχίζουν, Ηλίας Πετρόπουλος – Ένας κόσμος υπόγειος*). Τον ίδιο χώρο, της ιατρικής περιθαλψης, αφορά και το **ΚΕΘΕΑ Mosaic: 15 χρόνια ψηφιδωτό συναισθημάτων** του Γιάννη Ξηρουακή, που αποτυπώνει την πορεία του ειδικού προγράμματος του Κέντρου Θεραπείας Εξαρτημένων Ατόμων, ΚΕΘΕΑ Mosaic, στα 15 χρόνια λειτουργίας του, εισάγοντάς μας, μέσα από αφηγήσεις μελών του προσωπικού και εθελοντών, στον κόσμο της απεξάρτησης των μεταναστών προσφύγων και της πρόληψης.

Από τη μεριά του, ο Ελληνοκύπριος Ηλίας Δημητρίου, δημιουργός με μακρά προϋπηρεσία στο τηλεοπτικό ντοκιμαντέρ, κι ως διαπρέπει στη μυθοπλασία (*Fish & Chips, SMAC*), στρέφει το βλέμμα του σε μια εντελώς ιδιαίτερη εθελοντική ομάδα με το **STACO (Street Art Conservators)**, εκείνη των ειδικευμένων συντηρητών που από το 2012 έχουν αναλάβει την προστασία των έργων τέχνης του δρόμου.

ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΓΕΝΟΥΣ ΘΗΛΥΚΟΥ

Πλούσια και σε γυναικείες ιστορίες η φετινή σοδειά, με προσωπογραφίες που ανάγουν το ειδικό τους θέμα σε γενικό και μελέτες που ανιχνεύουν τη θέση της γυναίκας στη σύγχρονη ελληνική κοινωνία.

Στο **Δε θα πουλήσουμε το μέλλον μας** της Νίκης Βελισσαροπούλου, η Γαρυφαλιά και η Δήμητρα, δύο έφηβα κορίτσια από τη Χαλκιδική, βιώνοντας στο πετσί τους τη διαμάχη για την κατασκευή ενός μεταλλείου ανοιχτής εξόρυξης χρυσού στην περιοχή τους και υπό τη σκιά της οικονομικής κρίσης, αποφασίζουν με αθώοτητα αλλά και δυναμισμό να αγωνιστούν για το μέλλον τους. Από τη μεριά της, στο **Μια απλή ζωή** των Μυρτώ Παπαδογεώργου και Ρόμπερτ Χάρντινγκ Πίτμαν, η Γιούλα, που διήγε έναν λιτό βίο στον παράκτιο ελαιώνα της, ξεκινά τη δική της πάλη όταν το χτίσιμο ενός θέρετρου γκολφ για εύπορους ξένους απειλεί να αλλάξει ολόκληρο τον κόσμο της. Ένα ταξίδι στον χώρο, τον χρόνο και τη μνήμη μιας νεαρής ελληνίδας μετανάστριας στην Αμερική του '80, όπως αποτυπώθηκε μέσα από την αλληλογραφία της με τους γονείς της, που βρέθηκε πεταμένη σ' έναν λόφο από σκουπίδια στους παράδρομους του Πειραιά πέρσι το καλοκαίρι, επιφυλάσσει το **Αγία Νουσταλγία** του Ξενοφώντα Αγγελόπουλου, ενώ η **Ρίτα** του Γιώργου Δανόπουλου έχει την ομώνυμη, παλαιάς κοπής ιερόδουλη της Αθήνας να μαρτυρά με την απαλή χροιά της φωνής της τα γεγονότα και τις πτυχές του χαρακτήρα της που καθόρισαν τη ζωή της, αποκαλύπτοντάς μας τον σκληρό κόσμο των αθηναϊκών πορνείων.

«Μα ό,τι κι αν σπούδαζα, πάλι κάτι θα 'φτιαχνα με τα χέρια μου. Είναι στη φύση μου» ομολογεί η θεία Νέλλη, που αγαπά τη θάλασσα, τα καράβια και τα ταξίδια και έχει κόμπι την κατασκευή διακοσμητικών καραβιών με ό,τι υλικά βρίσκει στις ακτές. Κι αν τα **Βαπόρια της θείας Νέλλης** της Νατάσσας Ιατροπούλου σκιτσάρουν με τρόπο άμεσο την προσωπικότητά της, το **Portraits** του Χρήστου Πυθαρά (*Ευτυχία, This is Sorji*) αποτυπώνει τα προφίλ δεκαεννέα θηλυκών, διαφορετικής ηλικίας και χρώματος, με τρόπο ιμπρεσιονιστικό: «Οι γυναίκες «καπαντούν» σε προσωπικές ερωτήσεις χωρίς τη χρήση του λόγου, με την εκφραστικότητα του βλέμματός τους να υποκαθιστά τις λέξεις και να «συνομιλεί» με την κάμερα για τους ξεχωριστούς ρόλους –σύντροφος, φίλη, ερωμένη, κόρη, μάνα– που επωμίζονται στη ζωή. Όσο για την ταινία **Ρίζες** των Ελίζας Σόρογκα και Αίγλης Δράκου, επιχειρείται μια άχρονη προσέγγιση της μεταφυσικής της γυναικείας ύπαρξης αναδυόμενη από την ερημιά του άγριου τοπίου, μέσα από τις μνήμες δύο γηραιών κατοίκων ορεινών χωριών. Οι γυναίκες, έχοντας μια ιδιόμορφη σχέση με τον χρόνο, αφηγούνται «εσωτερικούς διαλόγους» και ιστορίες από το παρελθόν, στικακία καρδιάς και τραγούδια που αγάπησαν.

ΖΩΝΤΑΝΗ ΜΝΗΜΗ, ΠΑΛΛΟΜΕΝΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

Στις 13 Αυγούστου 1944, έλληνες συνεργάτες των ναζι εισέβαλαν στην Καλαμαριά, έχοντας μια λίστα προγραφών με υποψήφια θύματα. Μέχρι το μεσημέρι είχαν δολοφονήσει 11

άτομα. Τότε, ο δήμαρχος οργάνωσε ένα γλέντι προς τιμήν τους. Οι εισβολείς μέθυσαν και αποχώρησαν τραγουδώντας, χωρίς να ολοκληρώσουν τη λίστα. Το τραγούδι που μουρμούριζαν ήταν το **Τα ρόδα, τα τριαντάφυλλα (Το μπλόκο της Καλαμαριάς)**, το οποίο και τιτλοδοτεί το δεύτερο μεσαίου μήκους ντοκιμαντέρ του Μιχάλη Αγραφιώτη μετά το *Ένα σχολείο ενάντια στον ρατσισμό*.

Στην κατεχόμενη από τους Γερμανούς Θεσσαλονίκη μάς ξεναγεί και το **Από τον τρόμο στην αντίσταση – Ναζιστικό Στρατόπεδο Παύλου Μελά Θεσσαλονίκη 1941-1944** του Γιώργου Κεραμιδιώτη, αφηγούμενο γεγονός από το εν λόγω στρατόπεδο, την ευρύτερη περιοχή της βόρειας Ελλάδας, καθώς και τη ναζιστική Γερμανία στα χρόνια του πολέμου. Μάχες, εκτελέσεις, πράξεις αντίστασης, φυλακισμένοι, αντιστασιακοί, συνεργάτες του εχθρού, αλλά και ιστορίες αγάπης συνθέτουν την έρευνα και αντιπαραβάλλονται με συζητήσεις με νέους από Γερμανία και Ελλάδα για το τότε και το σήμερα.

Πιο πίσω, στην περίοδο της Γενοκτονίας των Ελλήνων του Πόντου, μας πάει το ντοκιμαντέρ **Η μπάντα** του Νίκου Ασλανίδη, στηριγμένο στην αυτοβιογραφία του Γιάννη Παπαδόπουλου, του μόνου επιζήσαντα από την μπάντα του δήμου Κερασούντος στη σφαγή του 1919. Το φιλμ ξεδιπλώνει την ιστορία του αποτελούμενου από 13 Έλληνες και 3 Τούρκους μουσικού σχήματος που είχε επιστρατευτεί για να παίζει εμβατήρια κατά τη διάρκεια των επιθέσεων, πριν τα μέλη του αφανιστούν και τα ίδια από τους Νεότουρκους.

Όσο για τον **Μηχανισμό των Αντικυθίρων**

των **Αφηγήσεις** του Νίκου Παπακώστα, αφορά το απώτερο ελληνικό παρελθόν, τον 2ο π.Χ. αιώνα, και την κατασκευή του τίτλου. Πρόκειται για ένα αρχαίο κομπούτερο, από τα σπουδαιότερα αρχαιολογικά ευρήματα στα χρονικά, που αποδεικνύει ότι οι αρχαίοι Έλληνες είχαν αναπτύξει προηγμένη τεχνολογία.

ΕΠΙ ΣΚΗΝΗΣ (ΚΑΙ ΠΛΑΤΟ)

Τα αγόρια που φοιτούν στην Ανώτερη Επαγγελματική Σχολή Χορού της Εθνικής Λυρικής Σκηνής αποκαλύπτουν τα όνειρά τους, τις δυσκολίες που συνάντησαν για να φτάσουν έως εδώ, τα πρώτα τους πλιέ και ρελεβέ, τη σχέση τους με τον εαυτό τους και τους άλλους, ενώ συμφοιτητρίες τους αναλογίζονται τη ζωή στα στούντιο χορού χωρίς αγόρια. Αυτά αποτυπώνεται το **Αγόρια & Μπαλέτο**, η νέα δουλειά τεκμηρίωσης του Γρηγόρη Βαρδαρινού, έναν μόλις χρόνο μετά το ιστορικό *Θεσσαλονίκη 1917: Η φωτιά που γέννησε μια πόλη*.

Αφηγήσεις διοργανωτών και καλλιτεχνών, παραστάσεις και συναυλίες-ορόσημα και η ιστορία του φεστιβάλ συνθέτουν το πορτρέτο του Θεάτρου Βράχων του Βύρωνα και του Υμηττού στη μικρού μήκους ταινία του Χάρη Γιουλάτου **Στη σκιά των βράχων**, ενώ η καυστική μουσική κωμωδία του Ροζέ Βιτράκ **Βικτώρ ή τα παιδιά στην εξουσία**, σε λιμπρέτο και μουσική του Σταμάτη Κραουνάκη και σκηνοθεσία της Μαριάννας Κάλμπαρη, ξετυλίγεται βιντεοσκοπημένη από τον φακό του νεόκοπου στο ντοκιμαντέρ Κάρου Ζωνάρα (*Μπιγκ Χιτ, Πέντρο Νούλα*). Από την άλλη, η θεατρική παράσταση *Ούτε μια αναπνοή*

χαμένη χρησιμεύει κυρίως ως ο αφηγηματικός άξονας της **Ιστορίας του Λαϊκού Σανατορίου Ασβεστοχωρίου** στο φερώνυμο φιλμ του Ανδρέα Τσατσάια, όπου η ζωή στο σανατόριο από το 1920 μέχρι το 1960 καταγράφεται μαζί με τα μεγάλα γεγονότα της χώρας μας, με μαρτυρίες επιζώντων, μέσα από το εγκαταλεημένο κτίριο του παλιού νοσοκομείου.

Και από το θεατρικό σανίδι στα φιλικά πλατό, με το **Η ζωή εν τάφω – Making of** του Βασίλη Μωυσίδη (*Το τέλος μου είναι η αρχή μου*), ταινία που απαθανατίζει την περιπέτεια της μεγαλόπνοης τηλεοπτικής μεταφοράς του κλασικού μυθιστορήματος του Στρατή Μυριβήλη, σε σεναριακή διασκευή και σκηνοθεσία του Τάσου Ψαρρά, μπροστά και πίσω από τις κάμερες.

ΚΟΙΝΩΝΙΑ, ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΥΣΙΚΗ

Ο σύγχρονος κόσμος κυριαρχείται από τη δύναμη της εικόνας και των μηνυμάτων που αυτή περνάει στο συνειδητό και το ασυνείδητο. Σ' έναν κόσμο χωρίς όραση, χωρίς εικόνες, το μήνυμα της εικόνας εξασθενεί ή τελικά εξακολουθεί να κυριαρχεί; Οδηγεί η τυφλότητα στην απόρριψη στερεοτυπικών κοινωνικών μοντέλων; Βλέπουν οι τυφλοί τον κόσμο με «άλλα μάτια»; Τι όνειρα βλέπουν και τι όνειρα κάνουν; Απαντήσεις στα παραπάνω ερωτήματα αναζητά ο Νίκος Κοντιζάς με την πρώτη του ταινία **Φως**, μια μικρή πραγματεία για την αντιδιαστολή ύπαρξης εικόνας και μη ύπαρξης αυτής.

Από τη μεριά του, ο Δημήτρης Γκότσης, βασισμένος στις σημειώσεις ενός οδοιπορι-

Βάλσαμο

Τέταρτος τοίχος

Science and Orthodoxy around the World

Φως

Ζώνες και περάσματα

Σέριφος: Η σιδηρά νήσος

Crete Arising

Στα αρβανίτικα

κού που διήρκεσε δέκα μήνες, εξερευνά με τον **Τέταρτο τοίχο** την έννοια τούτου του αόρατου ορίου ανάμεσα στον θεατή και το θέαμα, του τοίχου που υψώνεται ανάμεσα στο θέατρο της καθημερινότητας και στον κάθε παρατηρητή του, κάνοντας τον κοινωνικό ιστό να μοιάζει αμετάβλητος και τα ατομικά χαρακτηριστικά των ανθρώπων να παραλλάσσουν ανώδυνα ένα ταμπλό βιβάν.

Στο **Science and Orthodoxy around the World**, ο Χρήστος Πανάγος αναρωτιέται αν υπάρχει ένα σημείο σύγκλισης ανάμεσα στον Θεό και την επιστήμη, αν θα ήταν εφικτή μια συνομιλία ανάμεσα στην πίστη και τη γνώση, ποια θα μπορούσε να είναι η βάση αυτού του διαλόγου και τι θα μπορούσε ο ορθόδοξος χριστιανισμός να προσφέρει σε αυτή τη συζήτηση.

Σε πιο ρεαλιστική βάση, η Ηρώ Σιαφλιάκη προβάλλει στο **Ζώνες και περάσματα** εικόνες της εργασίας και της ανεργίας σε Αθήνα, Πέραμα, Θεσσαλονίκη και Σκουριές Χαλκιδικής, αποτυπώνοντας στιγμές της ρήξης με ό,τι θεωρούνταν πως όριζε τον κόσμο της εργασίας, αλλά και της δυναμικής που εφευρίσκουν κάποια μέτωπα που αγωνίζονται. Η Δανάη Στυλιανού παρακολουθεί στο **Birth Days** την προσπάθεια μιας εγκυμονούσας να κάνει φυσικό τοκετό σε μια χώρα ανεξέλεγκτων ιατρικών παρεμβάσεων, όπου τα επίπεδα των καισαρικών τομών ξεπερνούν κατά τέσσερις φορές το όριο που συνιστά ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας, ενώ ο νεόκοπος Θανάσης Καφετζής καταγράφει, με το **The Gospel of Michiel**, τον αγώνα ενός φιλόδοξου ολλανδού αρχιτέκτονα, που ξεκινά ένα πείραμα

στέγασης σε μια αγροτική κοινότητα της Κένυας, βασισμένο στις αρχές ενός βιβλίου που γράφει για σχεδόν επτά χρόνια.

ΟΔΟΙΠΟΡΙΚΟ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Πίσω από τα πανέμορφα ηλιοβασιλέματα και τις καταγάλανες παραλίες, η Σέριφος κρύβει μια σύγκυση, μια απώλεια αίσθησης προσανατολισμού, λέει το ντοκιμαντέρ του πρωτοεμφανιζόμενου Γιώργου Ζωίλη **Σέριφος: Η σιδηρά νήσος**, που αφηγείται την ιστορία των μεταλλείων του νησιού, τον τρόπο λειτουργίας τους, καθώς και την αιματηρή απεργία των μεταλλωρύχων το 1916, που σηματοδοτεί μία από τις πρώτες του ελλαδικού χώρου. Ανοικτές οι πηγές των μεταλλείων, έφεραν στα μεταγενέστερα χρόνια προστριβές τόσο μεταξύ των κατοίκων όσο και ανάμεσα σε αυτούς και εξωγενείς παράγοντες.

Από τις Κυκλάδες περνάμε στη Μεγαλόνησο, τον κορυφαίο τουριστικό προορισμό της χώρας μας. Το **Crete Arising** του Κωνσταντίνου Παπανικολάου καταγράφει τις προσπάθειες μιας ομάδας ορειβατών να διοργανώσει τον πρώτο αγώνα ορειβατικού σκι στο νησί, ανησυχώντας για την αλλαγή που υφίσταται ο κρητικός πολιτισμός εξαιτίας της μεγαλοβιομηχανίας του τουρισμού.

Κι από τον νότο στον βορρά και στην **Ήουξη Ζωή** του Τάσου Γιαπουτζή. Μια συλλογή βινιετών της καθημερινής ζωής στην Καβάλα, όπου εικόνες της ολοένα και γηραιότερης τοπικής κοινότητας αντιπαραβάλλονται με εκείνες νεαρών περαστικών που κατέληξαν πρόσφατα στην πόλη λόγω

κάποιου μακρινού πολέμου. Σιωπηλά αναλογιζόμενοι το παρελθόν και υπομονετικά περιμένοντας το μέλλον, όλοι τους ζουν μια φυσιολογική, φαινομενικά ήσυχη ζωή.

Στην προσπάθεια να απαθανάτισουμε μια γλώσσα που χάνεται, να μάθουμε ποιοι είναι οι Αρβανίτες και ποιο ρόλο έχουν διαδραματίσει στη νεοελληνική ιστορία στοχεύει το μεσαίου μήκους φιλμ **Στα αρβανίτικα** της Ελληνοκαναδέζας Κατερίνας Κλαρκ (*Πόλκα στην Αθήνα*), η οποία, τριγυρίζοντας σ' ένα αρβανιτοχώρι, τα Βίλια Αττικής, ανακαλύπτει έναν ξεχωριστό πολιτισμό με γυναίκες δυναμικές, με πείσμα –το λεγόμενο αρβανίτικο κεφάλι– και ιδιαίτερο χιούμορ.

ΓΑΣΤΡΟΝΟΜΙΑ

Τι κάνουν οι κάτοικοι ενός από τα πιο κοσμοπολίτικα νησιά του κόσμου όταν έρθει ο χειμώνας; Η Λέσχη Γαστρονομίας Μυκόνου, μια ασυνήθιστη «οικογένεια» από βραβευμένους σεφ, παράτολμους καλοφαγάδες και νοικοκυρές της παλιάς σχολής, διεισδύει στα άδυτα ενός δημόσιου νοσοκομείου και φέρνει τα πάνω κάτω. Αυτή την «έφοδο» καταγράφει το **Βάλσαμο** της Ελιάνας Αμπραβανέλ (*Ο Τερματισμός*), ενώ η περιπέτεια του ελληνικού κρασιού από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα, η σχέση του με τη ζωή του Έλληνα και η θέση του στον παγκόσμιο οινικό χάρτη παρουσιάζονται ανάγλυφα στο **In Vino Veritas – Η ιστορία του ελληνικού κρασιού** του Κωνσταντίνου Τσεκλένη, πρώτο επεισόδιο μιας σειράς ωραίων ντοκιμαντέρ που γυρίζονται επί 16 μήνες σε όλη την ελληνική επικράτεια. 📺

ΒΑΛ ΝΤΟΚΙΜΑΝΤΕΡ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΦΕΣΤΙΒΑΛ

IT'S ABOUT TASTE

www.fischerbeer.gr

‘όλα είναι εμπνευση

COSMOTETV

ΜΕΓΑΛΟΣ ΧΟΡΗΓΟΣ
ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

cosmotetv.gr

ΟΤΕ

ΟΜΙΛΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ